
PROVEDBENI PROGRAM OPĆINE BAŠKA VODA

ZA RAZDOBLJE 2025. – 2029. GODINE

OPĆINA BAŠKA VODA

PROVEDBENI PROGRAM OPĆINE BAŠKA VODA

Naručitelj: Općina Baška Voda

Dokument izradio: Poduzetnički centar Zovnica d.o.o.

Sadržaj

PREDGOVOR.....	4
1. UVOD	5
1.1. Proces izrade Provedbenog programa	5
1.2. Zakonodavni i strateški okvir izrade	6
1.3. Područje djelovanja Općine Baška Voda	7
1.4. Organizacijska struktura Općine	8
1.5. Javne ustanove i institucije od važnosti za Općinu	8
1.6. Vizija i misija Općine Baška Voda za razdoblje 2025.– 2029.	9
2. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH IZAZOVA I POTENCIJALA	10
2.1. Financijski okvir i stanje proračuna	10
2.2. Demografska obilježja.....	12
2.3. Gospodarstvo i tržište rada	12
2.4. Zaštita okoliša i održivi razvoj	13
2.5. Infrastrukturne potrebe	14
2.6. Odgoj, obrazovanje, kultura i sport	15
2.7. Socijalna skrb i demografske mjere	16
2.8. Prostorno planiranje i urbanističko uređenje	17
4. POPIS PRIORITETA DJELOVANJA OPĆINE BAŠKA VODA ZA RAZDOBLJE 2025.–2029.	20
5. POPIS MJERA S OPISOM, KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I POKAZATELJIMA REZULTATA	22
MJERA 1 – GOSPODARSKI RAZVOJ.....	22
MJERA 2 – PROMET I ODRŽAVANJE JAVNIH PROMETNICA.....	24
MJERA 3 – KOMUNALNO GOSPODARSTVO I ZAŠTITA PRIRODE.....	27
MJERA 4 – SOCIJALNA SKRB, BRIGA O DJECI I DEMOGRAFSKA OBNOVA.....	30
MJERA 5 – ODGOJ I OBRAZOVANJE	34
MJERA 6 – KULTURA, TJELESNA KULTURA I SPORT.....	36
MJERA 7 – PROTUPOŽARNA I CIVILNA ZAŠTITA.....	39
MJERA 8 – LOKALNA UPRAVA, ADMINISTRACIJA I PROSTORNO PLANIRANJE.....	41
SAŽETAK MJERA PO PRIORITETIMA	44
6. INDIKATIVNI FINANCIJSKI OKVIR	44
Izvori financiranja	45
UKUPAN FINANCIJSKI OKVIR.....	45
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	46
1. INSTITUCIJALNI OKVIR ZA PRAĆENJE.....	46
2. POKAZATELJI REZULTATA	47
3. DINAMIKA PRAĆENJA I IZVJEŠĆIVANJA	48

4. OKVIR KVALITETE I VREDNOVANJA	48
5. ANALIZA Odstupanja i korekcije.....	49
6. SUSTAV PRIKUPLJANJA PODATAKA	49
7. ZAKONI I SMJERNICE.....	50
8. ROKOVI I KALENDAR	50
ZAKLJUČAK	51
PRILOG 1 : TABLICA 1 – TERMINSKI PLAN PROVEDBE MJERA S DINAMIKOM PRAĆENJA	53

PREDGOVOR NAČELNIKA

Provedbeni program Općine Baška Voda za razdoblje 2025.–2029. predstavlja ključni instrument upravljanja razvojem Općine u novom mandatnom razdoblju, u kojem je došlo do promjene izvršne vlasti, načelnika općine te zakonodavne vlasti, općinskog vijeća i postavljen je zadatak očuvanja kontinuiteta dosadašnjih ulaganja uz jasno usmjeravanje prema novim prioritetima. Dokument razrađuje ciljeve utvrđene u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine i Planu razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027., osiguravajući da se razvojne potrebe lokalne zajednice sustavno povežu s proračunom i mjerljivim rezultatima.

U prethodnom programskom razdoblju ostvareni su određeni pomaci u području komunalne i društvene infrastrukture, zaštite okoliša i gospodarskog razvoja – od ulaganja u uljaru Bast i projekte gospodarenja otpadom, preko uređenja javnih površina i plaža, do potpore obrazovanju, socijalnoj skrbi, kulturi i sportu. Novi Provedbeni program nadovezuje se na te rezultate, preuzima postojeće učinkovite mjere te ih nadograđuje naglašenijim fokusom na valorizaciju kulturnih dobara, digitalnu transformaciju javne uprave i pripremu za zelenu urbanu obnovu naselja Baške Vode, Basta, Promajne i Krvavice.

Polazeći od činjenice da je turizam temeljni pokretač lokalnog gospodarstva, ali i izvor snažnog pritiska na prostor, infrastrukturu i okoliš, Provedbeni program definira uravnotežen skup mjera usmjeren na konkurentno i otporno gospodarstvo, unapređenje javne i komunalne infrastrukture te povećanje kvalitete života stanovnika. Posebna pažnja posvećuje se održivom upravljanju prirodnim resursima, očuvanju kulturne baštine, demografskoj obnovi i razvoju kvalitetnih javnih usluga, uz maksimalno korištenje bespovratnih sredstava iz nacionalnih i europskih izvora financiranja.

U skladu sa zakonskim okvirom sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, ovaj Provedbeni program razrađuje mjere na razini konkretnih aktivnosti, rokova provedbe, procijenjenih troškova i pokazatelja rezultata, čime se stvaraju preduvjeti za transparentno praćenje, izvještavanje i vrednovanje učinaka lokalnih javnih politika. Kao takav, dokument predstavlja temelj za izradu Godišnjeg plana rada Općine Baška Voda za 2026. godinu i naredna izvještajna razdoblja, ali i okvir za partnersku suradnju općinskih tijela, javnih ustanova, komunalnih društava, gospodarstva i civilnog društva u ostvarenju zajedničke vizije Baške Vode kao uređene, održive i društveno uključive sredine, ugodne za život i privlačne posjetiteljima tijekom cijele godine.

Načelnik Općine Baška Voda,
Vjekoslav Radić

1. UVOD

1.1. Proces izrade Provedbenog programa

Provedbeni program Općine Baška Voda za razdoblje 2025.–2029. izrađen je sukladno zakonskom okviru sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske te u skladu s Uputama za izradu provedbenih programa jedinica lokalne i područne regionalne samouprave (UI-PPJLPRS-2.0, lipanj 2025.), izdanima od strane Koordinacijskog tijela za sustav strateškog planiranja pri Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Proces izrade iniciran je odlukom općinskog načelnika, nakon stupanja na dužnost i konstituiranja novog saziva predstavničkog tijela. U postupak su bili uključeni:

- Općinski načelnik kao nositelj izrade i predstavnik izvršnog tijela;
- Lokalni koordinator (Poduzetni centar Zovnica d.o.o.) koji pruža stručnu podršku i koordinira sve aktivnosti izrade dokumenta;
- Članovi Jedinstvenog upravnog odjela i predstavnici nadležnih odjela Općine;
- Predstavnici proračunskih i izvanproračunskih korisnika (Dječji vrtić „Ježić“, osnovna škola, komunalno društvo Gradina – Baška Voda d.o.o.);
- Predstavnici ključnih lokalnih dionika iz gospodarstva, civilnog društva i lokalnih zajednica.

Metodološki pristup temelji se na detaljnoj analizi:

- Važećeg Provedbenog programa Općine Baška Voda za razdoblje 2023.–2025., koji je pokazao učinkovitost postojećeg okvira mjera i potrebu za njihovim proširenjem;
- Godišnjeg izvješća o provedbi koje je dokumentiralo ostvarene rezultate, potrošene resurse i odstupanja od plana;
- Izmjena i dopuna proračuna za 2025. godinu s projekcijama za 2026. i 2027., koje upućuju na prioritete tekućeg upravnog ciklusa;
- Dostupnih statističkih podataka o demografskim kretanjima, gospodarskom razvoju, stanju infrastrukture i potrebama lokalnog stanovništva.

Na temelju te analize te uz vođenje računa o novim razvojnim prioritetima – valorizaciji kulturne baštine, digitalizaciji javne uprave i zelenoj urbanoj obnovi – definirane su mjere za razdoblje 2025.–2029. s konkretnim aktivnostima, rokom provedbe, pokazateljima rezultata i financijskim okvirom.

1.2. Zakonodavni i strateški okvir izrade

Sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske uređen je Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem (Narodne novine br. 123/17, 151/22), koji na sve razine javne uprave (nacionalnu, regionalnu i lokalnu) nameće obvezu:

- Izrade akata strateškog planiranja usmjerenih na ostvarenje dugoročnih razvojnih ciljeva;
- Povezivanja strateškog planiranja s financijskim planiranjem i proračunom;
- Redovitog praćenja, izvještavanja i vrednovanja učinaka javnih politika.

Za jedinice lokalne samouprave, Zakon propisuje obvezu izrade Provedbenog programa, kao kratkoročnog akta strateškog planiranja koji se donosi za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela i koji mora biti usklađen s proračunom te sadržavati mjere i aktivnosti kojima se provode ciljevi iz hijerarhijski viših akata strateškog planiranja (planova razvoja jedinica regionalne samouprave ili planova razvoja jedinica lokalne samouprave ako postoje).

Obvezni sadržaj Provedbenog programa prosljeđuje Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne regionalne samouprave (Narodne novine br. 37/23) i obuhvaća:

- Viziju i misiju jedinice lokalne samouprave;
- Opis kratkoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala;
- Prioritete i obrazloženja za odabir prioriteta;
- Odabir posebnih ciljeva iz hijerarhijski viših akata strateškog planiranja;
- Mjere s ključnim aktivnostima za provedbu posebnih ciljeva;
- Pokazatelje rezultata s početnom i ciljnom vrijednosti;
- Financijski plan i poveznicu na proračun;
- Okvir za praćenje i vrednovanje provedbe.

Hijerarhijski viši akti strateškog planiranja s kojima je Provedbeni program Općine Baška Voda usklađen su:

Na nacionalnoj razini:

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine br. 13/21), koja definira šest strateških ciljeva: (SC 1) Konkurentno i inovativno gospodarstvo; (SC 2) Obrazovani i zaposleni ljudi; (SC 3) Učinkovito i djelotvorno pravosuđe i javna uprava; (SC 4) Kohezivno društvo; (SC 5) Zdrav, aktivan i kvalitetan život; (SC 6) Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji, te odredbe koje se odnose na održivi razvoj i ciljeve Agende 2030. UN-a.

Na županijskoj razini:

Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027., koji definira četiri glavna razvojna područja s pripadajućim posebnim ciljevima: (1) Konkurentno i otporno gospodarstvo; (2) Obrazovanje kao temeljni stup razvoja i usklađeno i perspektivno tržište rada; (3) Zelena i resursno učinkovita županija održive infrastrukture; (4) Zdrav, aktivan i kvalitetan život stanovnika Splitsko-dalmatinske županije.

Provedbeni program Općine Baška Voda izravno preuzima posebne ciljeve iz Plana razvoja Splitsko-dalmatinske županije (npr. 1.4. Razvoj održive i pametne poljoprivrede; 2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava; 3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene; 3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava; 4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika; 4.2. Dobro upravljanje te ih razrađuje na lokalnoj razini u 12 mjera prilagođenih samoupravnom djelokrugu Općine.

Dodatno, u području turizma, Provedbeni program je usklađen sa Zakonom o turizmu (Narodne novine br. 156/23), Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom i Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (Narodne novine br. 112/24), na temelju kojih je izrađen Plan upravljanja destinacijom i izračun prihvatnog kapaciteta Općine Baška Voda 2026.–2029. Ovaj Plan utvrđuje smjernice za održivi razvoj turizma, ograničenja proizašla iz prihvatnog kapaciteta te pokazatelje održivosti, a Provedbeni program preuzima relevantne ciljeve i mjere u području gospodarstva, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša, kulture i upravljanja prostorom.

1.3. Područje djelovanja Općine Baška Voda

Općina Baška Voda je jedinica lokalne samouprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji, smještena na zapadnom dijelu Makarske rivijere, u neposrednoj blizini planine Biokovo i Parka prirode Biokovo. U njezinu sastavu nalazi se pet naselja: Baška Voda (sjedište Općine), Bast (s bogatom poljoprivrednom tradicijom), Promajna (priobalno naselje s razvojnom tradicijom turizma i brodogradnje), Krvavica i Bratuš (manji unutarnji naseljena mjesta).

Osnovni prostorni podaci:

- Ukupna površina: 45,65 km² (kopneni dio 12,45 km², akvatorij 20,05 km²)
- Udio u površini Splitsko-dalmatinske županije: 0,3%
- Broj stanovnika (Popis 2021.): 2.590
- Broj noćenja (prosječno godišnje): 17.500–18.000 stranih turista (94–95% ukupnih noćenja)

Turizam je ključni pokretač lokalnog gospodarstva, ali sezonalnost stvara pritisak na komunalnu infrastrukturu, zapošljavanje i životnu sredinu. Prirodni resursi (čista obala, more, Park prirode Biokovo) su vrijedna turističko-rekreacijska imovina, ali osjetljivi na urbanizaciju i klimatske promjene. Gospodarstvo se temelji na turizmu, ugostiteljstvu i malobrojnim uslužnim poduzećima, dok se diversifikacija odvija kroz projekte poput Uljare Bast (prerade maslinskog ulja) i tradicionalne poljoprivredne proizvodnje.

Demografski trend pokazuje pad broja stanovnika (s 2.775 u 2011. na 2.590 u 2021.) zbog migracije mlađeg stanovništva. Suzbijanje depopulacije kroz mjere demografske obnove, jačanja zaposlenja i poboljšanja kvalitete života glavni je izazov novog programskog razdoblja.

1.4. Organizacijska struktura Općine

Upravljanje Općinom Baška Voda ostvaruje se kroz tri glavna segmenta:

1.4.1. Predstavničko tijelo – Općinsko vijeće

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo nadležno za donošenje strateških dokumenata (uključujući Provedbeni program), proračuna, izbor i nadzor načelnika, te donošenje akata od važnosti za Općinu. Vijeće se sastaje redovito, najmanje jednom mjesečno, i javno je.

1.4.2. Izvršno tijelo – Općinski načelnik

Općinski načelnik je izvršno tijelo nadležno za predstavljanje Općine, donošenje akata potrebnih za izvršavanje odluka Vijeća, upravljanje proračunom, organiziranje Jedinog upravnog odjela i nadzor nad provedbom zakona i akata Vijeća. Načelnik je odgovoran Vijeću i građanima.

1.4.3. Stručna služba – Jedinostveni upravni odjel (JUO)

JUO obavlja upravne, stručne i operativne poslove i organiziran je po tematskim područjima: financije i proračun; komunalno gospodarstvo i zaštita okoliša; prostorno i urbanističko planiranje; društvene djelatnosti (obrazovanje, socijalna skrb, kultura, sport); imovinsko-pravni poslovi; opći poslovi i digitalizacija.

1.5. Javne ustanove i institucije od važnosti za Općinu

Dječji vrtić „Ježić“ – ustanova za rani odgoj (oko 60–70 djece godišnje), ključna za mogućnost zapošljavanja roditelja, posebno žena.

Osnovna škola Baške Vode – obrazovna ustanova za 1.–8. razred s približno 320 učenika, financirana dijelom iz proračuna Općine, većim dijelom iz proračuna Ministarstva. Prioriteti: informatička opremanje i podrška učenicima s posebnim potrebama.

Komunalno društvo Gradina – Baška Voda d.o.o. – u većinskom vlasništvu Općine, nadležno za prikupljanje otpada, održavanje javnih površina, uređenje zelenih površina, javnu rasvjetu i sustave vodoopskrbe i odvodnje.

Dobrovoljna vatrogasna društva – DVD Baška Voda s 47 operativnih članova i DVD Promajna s 33 operativna člana pružaju zaštitu od požara, spašavanje i pomoć tijekom katastrofa, a tijekom turističke sezone provode pojačane mjere zaštite od požara u razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna

Centar za socijalnu skrb Makarska – ustanova nadležna za socijalnu pomoć, zaštitu obitelji i djece, podršku starijim osobama i osobama s invaliditetom.

Ordinacija opće medicine i ljekarna – osnovna zdravstvena zaštita.

Udruge – na području Općine registrirano je 34 udruge (sportske, kulturne, amaterske, zaštite okoliša). Općina sufinancira rad udruga kroz natječaje, donacije i proračunske stavke.

1.6. Vizija i misija Općine Baška Voda za razdoblje 2025.– 2029.

Općina Baška Voda postaje uzorna i održiva primorska sredina, privlačna za kvalitetan život i rad svojih stanovnika te za kvalitetan boravak turista, s uravnoteženim razvojem koji balansira ekonomsku konkurentnost sa zaštitom prirode i kulture, digitalnom modernosti u upravljanju i demografskom vitalnosti koja zaustavlja odljev mlađeg stanovništva.

Konkretnije, vizija obuhvaća:

- Jačanje demografske otpornosti kroz mjere za mlade obitelji, mogućnosti zaposlenja izvan sezone, kvalitetu obrazovanja i društvenih usluga;
- Konkurentno i održivo gospodarstvo diversificirano izvan turizma (tradicionalna poljoprivreda, mala i srednja poduzeća, proizvodi s dodanom vrijednošću);
- Čuvanje i promociju prirodne i kulturne baštine kao osnove za održivi razvoj i kulturni turizam;
- Digitalnu transformaciju javne uprave za bržu i transparentniju komunikaciju;
- Zelenu urbanu obnovu i zaštitu okoliša kroz modernizaciju komunalne infrastrukture, povećanje zelenih površina i prilagodbu klimatskim promjenama;
- Kvalitetu života tijekom cijele godine s dostupnom edukacijom, zdravstvenom zaštitom, socijalnom skrbi, kulturom i sportom.

MISIJA

Misija Općine Baška Voda je odgovorno, transparentno i učinkovito upravljati javnim resursima u partnerskoj suradnji s građanima, gospodarskim subjektima, udrugama i javnim institucijama, kako bi se ostvarila uravnotežena dobit za cijelu lokalnu zajednicu.

Misija se konkretizira kroz:

A) Upravljanje infrastrukturom i uslugama – osiguranje dostupnih, kvalitetnih komunalnih usluga tijekom cijele godine; redovito održavanje i modernizaciju javne infrastrukture; razvoj društvene infrastrukture u skladu s potrebama.

B) Odgovorno prostorno planiranje – balansiranje ekonomskih potreba s zaštitom obale i prirode; sprječavanje kaotične urbanizacije; podrška ruralnom razvoju.

C) Digitalnu transformaciju – e-usluge za ubranu komunikaciju; korištenje IT tehnologije u upravljanju; digitalno opismenjavanje građana.

D) Ekonomsku raznovrsnost – podrška lokalnom poduzetništvu; revitalizacija tradicionalnih grana (poljoprivreda, vinogradarstvo); razvoj specijaliziranog turizma; mogućnosti Home Office rada.

E) Demografsku obnovu – sufinanciranje stanovanja mladih obitelji; poticanje nataliteta; stvaranje mogućnosti zaposlenja; poboljšanje institucija za brigu o djeci i zdravstvene zaštite.

F) Očuvanje baštine – zaštita, restauracija i interpretacija kulturne baštine; promocija lokalne kulture; razvoj kulturnog turizma.

G) Zaštitu okoliša – modernizacija komunalne infrastrukture; povećanje zelenih površina; edukaciju o održivosti; prilagodbu na klimatske promjene; korištenje obnovljivih izvora energije.

H) Korištenje EU i nacionalnih izvora financiranja – aktivno prijavljivanje na natječajne; strateško planiranje investicija; razvoj projektnih prijedloga privlačnih za međunarodne financijere.

Misija je ukorijenjena u ideji da je lokalna samouprava odgovorna i bliska institucija koja mora slušati potrebe građana, biti transparentna, učinkovita i otvorena za inovacije.

2. OPIS KRATKOROČNIH RAZVOJNIH IZAZOVA I POTENCIJALA

Analiza stanja Općine Baška Voda u razdoblju 2023.–2025. te projekcije za razdoblje 2025.–2029. pokazuje da se Općina suočava s nizom razvojnih izazova, ali istovremeno posjeduje značajne razvojne potencijale i mogućnosti koje je moguće valorizirati u novom mandatnom razdoblju. U nastavku se detaljno analiziraju pojedina razvojna područja.

2.1. Financijski okvir i stanje proračuna

Financijski položaj Općine Baška Voda odraz je njezine pozicije kao male jedinice lokalne samouprave s ograničenom gospodarskom bazom i visoko sezonskim prihodima. Proračun Općine za 2025. godinu, nakon 11. izmjene, prikazuje strukturu od 6.655.580 EUR, što predstavlja povećanje od 482.670 EUR (7,8%) u odnosu na prethodno planiran iznos.

Prihodi od poreza (porez na dohodak, porezi na imovinu, porezi na robu i usluge)	2.245.070 EUR (33,8%)
Prihodi od imovine (naknade za koncesije na pomorskom dobru, zakup nekretnina)	754.500 EUR (11,4%)
Upravne pristojbe, komunalni doprinosi i drugo	2.034.210 EUR (30,6%)
Pomoći iz EU i drugih izvora	1.585.800 EUR (23,8%)
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	10.000 EUR (0,2%)
UKUPNO	6.655.580,00 EUR

Rashodi za zaposlene (plaće, doprinosi)	885.000 EUR (13,3%)
Materijalni rashodi	1.911.635 EUR (28,7%)
Rashodi za usluge	1.204.600 EUR (18,1%)

Naknade građanima i donacije	1.521.845 EUR (22,9%)
Financijski rashodi	16.000 EUR (0,2%)
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (investicije)	1.571.100 EUR (23,6%)
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	750.000 EUR (11,3%)
UKUPNO	6.655.580 EUR

Prihodi Općine dolaze iz nekoliko izvora. Porezi na dohodak, porezi na imovinu i ostali upravni doprinosi čine osnovu lokalnih prihoda i pokazuju da Općina ima relativno stabilnu lokalnu ekonomsku bazu. Posebno važan izvor su naknade za koncesije na pomorskom dobru, koje odražavaju činjenicu da je more i obala ključni resurs Općine. Međutim, najveća nova komponenta u proračunskom okviru su pomoći iz Europske unije i drugih vanjskih izvora financiranja, koje su procijenjene na približno 1,6 milijuna eura godišnje. Bez tih bespovratnih sredstava, većina razvojnih projekata bila bi nemoguća.

Raspodjela sredstava pokazuje da Općina godišnje troši oko 885.000 eura za plaće i doprinose zaposlenih, što je razumljivo s obzirom na potrebu održavanja administracije i javnih usluga. Materijalni rashodi, uključujući električnu energiju za javnu rasvjetu, vode za javnu opskrbu, komunalne usluge te održavanje javnih objekata, čine gotovo 1,9 milijuna eura. Rashodi za usluge, kao što su pravne usluge, inženjerske usluge, informatičke usluge i usluge tekućeg održavanja, dosežu 1,2 milijuna eura. Poseban vid rashoda su donacije koje Općina dodjeljuje udrugama, institucijama i privatnim osobama u obliku socijalnih pomoći, stipendija i potpore sportskim klubovima – ta sredstva ukupno znače kako bi se zadovoljile društvene potrebe i potpomogle lokalne inicijative.

Za investicije u nefinancijsku imovinu – što znači gradnja novih objekata, nabava opreme, rekonstrukcija postojećih infrastruktura – Općina ima na raspolaganju oko 1,6 milijuna eura godišnje. To je okosnica za provođenje većih razvojnih projekata kao što su izgradnja nove zgrade dječjeg vrtića, modernizacija komunalne infrastrukture, sanacija kulturnih objekata i digitalizacija uprave. Međutim, svi ti projekti zahtijevaju dodatno financiranje iz EU fondova kako bi se u potpunosti realizirali.

Izazov je što je Općina već niz godina vrlo skućena u strukturi redovnih prihoda. Sezonalnost gospodarstva znači da su prihodi od poreza na imovinu i komunalnih doprinosa veći tijekom turističke sezone te manji tijekom ostatka godine. Niska baza od samo 2.590 stanovnika ograničava mogućnost povećanja lokalnih prihoda bez vanjskih pomoći. Bez dinamičnog ekonomskog razvoja i diverzifikacije gospodarstva, teško je očekivati značajno povećanje redovnih prihoda u bliskoj budućnosti.

Umjesto toga, Općina se oslanja na sposobnost privlačenja bespovratnih sredstava iz EU programa, državnih programa za regionalni razvoj te eventualno javno-privatnih partnerstava. To je razlog zašto je kapacitet za upravljanje sredstvima, pisanje projektnih prijedloga i praćenje provedbe projekata ključan za razvoj Općine u budućnosti. Uz adekvatan doprinos iz vanjskih izvora i učinkovito korištenje dostupnih sredstava, Općina može provesti veće infrastrukturne projekte koji će jačati svekoliku konkurentnost i privlačnost lokalne zajednice.

2.2. Demografska obilježja

Analiza kretanja i razmještaja broja stanovnika općine Baška Voda temelji se na statističkim podacima od Popisa stanovništva 1910. godine do posljednjeg Popisa 2021. godine, koji su dostupni i na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku. Iako je Općina doživjela rast od 1991. do 2001. (specifično razlog: privlačnost turizma i migracija u primorsku sredinu), od 2011. godine bilježi neprekidan pad broja stanovnika. Projekcija za 2029. (bez intervencija) mogla bi biti pad na oko 2.450 stanovnika.

Godina	Broj stanovnika	Trend
1910.	1.548	Početna linija
1981.	1.931	Blagi rast
1991.	2.173	+242 (+12,5%)
2001.	2.924	+751 (+34,6%)
2011.	2.775	-149 (-5,1%)
2021.	2.590	-185 (-6,7%)

Iza ovih brojki krije se složena demografska realnost. Prirodni prirast je mali ili čak negativan – broj umrlih jednak je ili veći od broja rođenih, što je posljedica starenja populacije. Istovremeno, negativna migracija znači da više osoba odlazi nego što dolazi u Općinu. Posebice mladi s visokim kvalifikacijama odlaze u centre poput Zagreba, Splita ili Zadra u potrazi za boljim zaposlenjem, većom plaćom, boljim uslugama i drugačijim životnim stilom.

Struktura populacije pokazuje da je prosječna dob naseljenika viša od prosjeka Hrvatske, a udio osoba starijih od 65 godina kontinuirano raste. To ima nekoliko važnih posljedica: povećava se potražnja za skupim zdravstvenim i socijalnim uslugama, smanjuje se dostupna radna snaga za gospodarstvo, a škole i institucije namijenjene mlađem dobu imaju sve manje korisnika.

Razlozi za emigraciju mladih su višestruki: ograničene mogućnosti za nastavak školovanja na mjestu, nedostatak kvalitetnih i stabilnih radnih mjesta (većina poslova je u turizmu s privremenim ugovorima i nižim plaćama), te privlačnost urbanog životnog stila s više kulturnih sadržaja i mogućnosti za društvene kontakte.

Međutim, postoje i potencijali za povratnu migraciju. Mir, sigurnost, lijepa priroda i zdrav životni stil privlače ljude ozračene urbanim stresom. Digitalizacija i mogućnost rada iz kuće (home office) mogu omogućiti kvalificiranim radnicima i poduzetnicima da ostanu ili se doseljavaju u Bašku Vodu. Programi poput „Tu je tvoj dom“ (sufinanciranje kupnje ili adaptacije kuća za mlade obitelji) mogu biti privlačni ako se kombiniraju s mogućnostima zaposlenja i kvalitetnom lokalnom infrastrukturom.

2.3. Gospodarstvo i tržište rada

Gospodarstvo Općine Baška Voda usmjereno je prema turizmu, što ju čini ovisnom o sezonskim fluktuacijama i vanjskim čimbenicima. Oko 400 registriranih poduzetnika – većinom mikro-poduzeća s manje od deset zaposlenih – čini da je gospodarska baza fragmentirana. Dominantne grane su turizam i ugostiteljstvo (hoteli, apartmani, restorani), koje zapošljavaju više od polovice radne snage. Pandemija COVID-19 pokazala je kako je Općina

ranjiva na eksterne šokove. Sezonska priroda turizma (lipanj–rujan) stvara sezonsku nezaposlenost ostatkom godine, a većina poslova su privremeni s niskom plaćom i nisko kvalificirani (čišćenje, poslužiteljski poslovi). Nema značajne industrijske baze, što znači da se ekonomske koristi ostvaruju u drugim regijama.

Tradicionalna poljoprivreda, posebno maslinarstvo i proizvodnja vina, ima dugu tradiciju. Projekt Uljare Bast trebao bi biti okosnica za revitalizaciju tog sektora kroz modernizaciju, certifikaciju i izvoz. Proizvodnja lokalnih proizvoda ima potencijal za e-commerce, lokalnu prodaju i turizam hrane.

Tržište rada pokazuje nezaposlenost višu od nacionalnog prosjeka (~15%), posebno kod mladih i kvalificiranih radnika (IT stručnjaci, inženjeri, zdravstveni radnici) koji odlaze u veće centre. Digitalizacija poslovanja je spora – većina MSP-a koristi tradicionalne metode, što ih čini manje konkurentnima.

Turizam trebam biti revitaliziran fokusirajući se na kvalitetu umjesto količine – ulaganja u kulturni turizam, gastronomski turizam, aktivni turizam (biciklizam, planinarenje, vodni sportovi) i produženje sezone izvan ljeta. Ruralni razvoj kroz poljoprivredu s dodanom vrijednosti – certificirani organski proizvodi – može biti poticaj za nove stanovnike. Digitalne usluge, mogućnosti rada od kuće (home office) za IT stručnjake i e-commerce platforme mogu stvoriti radna mjesta neovisna o fizičkoj lokaciji. Kroz investicije u digitalnu infrastrukturu i podršku poduzetnicima, Općina može postati privlačnija za nove vrste gospodarske aktivnosti.

Prema Planu upravljanja destinacijom, više od trećine zaposlenih u Općini radi u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, pri čemu udio zaposlenih u tim djelatnostima u pojedinim mjesecima (rujan–listopad) prelazi 57–61%, što dodatno potvrđuje snažnu sezonsku ovisnost lokalnog gospodarstva o turizmu.

2.4. Zaštita okoliša i održivi razvoj

Prirodna bogatstva Općine – morska obala, čista voda i Park prirode Biokovo – predstavljaju ključne vrijednosti koje trebaju biti očuvane, ali su istovremeno izložena pritiscima turizma i urbanizacije. Kvaliteta morske vode je zadovoljavajuća, no tijekom turističke sezone (lipanj–rujan), kada dolaze tisuće gostiju, pritisak na obalu je značajan. Povećan broj plovila, plivača i različitih aktivnosti može utjecati na morski ekosustav. Dodatno, sustav odvodnje nije potpuno moderniziran, pa dio otpadne vode nije dovoljno tretiran prije ispusta u more.

Zrak je relativno čist zahvaljujući blizini mora i stalnom vjetru, ali tijekom sezone broj vozila se povećava što može privremeno zagađivati zrak, posebno u starim dijelovima naselja. Grijanje kuća tijekom zimskih mjeseci dodatno doprinosi zagađenju.

Gospodarenje otpadom je jedan od najvećih ekoloških izazova. Turizam proizvodi velike količine otpada – ambalažu, plastiku, građevinski otpad. Komunalno društvo Gradina kontinuirano provodi kampanje za odvajanje otpada, ali je edukacija nedovoljna. Planirana sortirnica otpada trebala bi omogućiti bolje odvajanje na mjestu nastanka i povećanje stope recikliranja. Prema Godišnjem izvješću 2023., plaže su dobile status „Plave zastave” – međunarodno priznanje za čistoću, sigurnost i upravljanje.

Park prirode Biokovo, blizu Baške Vode, ima zaštitni status s strogim normama za upravljanje, što predstavlja i prednost (čista priroda blizu naselja) i izazov (ograničene mogućnosti razvoja). Klimatske promjene predstavljaju rastući rizik – povišena temperatura mora, promjene u oborinama, ekstremno vrijeme postaju češće.

Prioriteti zaštite i unapređenja:

Povećanje zelenih površina (parkovi, vrtovi) poboljšava kvalitetu života i apsorbira toplinu. Korištenje obnovljivih izvora energije (solarni paneli, mali vjetrogeneratori) smanjuje ovisnost od fosilnih goriva. Edukacijske kampanje povećavaju svijest građana i turista o odgovornom ponašanju. Ekoturizam – marketing kao zelene, čiste destinacije – privlači eco-conscious turiste voljne platiti više za kvalitetan doživljaj u prirodi. Modernizacija komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja, tretman otpada) ključna je za zaštitu morskog ekosustava.

2.5. Infrastrukturne potrebe

Infrastruktura Općine Baška Voda, kao i u većini malih hrvatskih općina, sadrži mješavinu dobro održavane i zastarjele infrastrukture, što stvara kontinuirane izazove za financiranje njezina održavanja i modernizacije. Sustav vodoopskrbe je stariji, s gubicima vode koji su problematični tijekom sezone kada potražnja za vodom dostiže vrhunac zbog velikog broja turista. Postojeće cjevovode treba zamijeniti, a kapaciteti rezervi trebaju biti povećani kako bi se osigurala sigurna opskrba vodom tijekom cijele godine.

Sustav odvodnje i tretmana otpadnih voda je nejednak. Dok je dio naselja povezan s modernijem odvodnim sustavima, drugi dijelovi nemaju dovoljno razvijene sisteme. Tretman otpadnih voda trebao bi biti poboljšán kako bi se osigurala još učinkovitija zaštita morskog ekosustava. To je investicijski zahtjevan projekt koji će zahtijevati financiranje iz većih izvora i u suradnji s Vodovodom Makarska d.o.o..

Električna energija je dostupna svugdje u Općini, ali sustav je u nekim dijelovima stariji i osjetljiv na prekinde tijekom sezone kada je potražnja na maksimumu. Modernizacija elektrodistribucijske mreže može biti nužna kako bi se osigurala sigurnost i stabilnost opskrbe.

Cestovna infrastruktura Općine čini otprilike 32 kilometra asfaltiranih cesta i 30 kilometara neasfaltiranih ili makadamskih cesta. Stanje je dijelom zadovoljavajuće, ali se kontinuirano trebaju popravke i sanacije. Osnovni izazov je što su ceste često uske s tankim slojem asfalta, nije uvijek moguće proširi zbog prirodnih barijera ili granica privatne imovine. Prioriteti su popravka postojećih cesta, sanacija opasnih dijelova te eventualno izrada obilaznica oko većih naselja kako bi se odvajao promet i smanjio buka u centrima.

Javna rasvjeta broji gotovo 2.000 svjetiljki koje se kontinuirano održavaju i počinju biti zamijenjene LED svjetiljkama koje su energetske efikasnije. Javne površine – trgovi, parkovi, plaže – zahtijevaju redovitog održavanja i ažuriranja kako bi bile atraktivne za stanovnike i turiste.

Dječji vrtić „Ježić“ je kapaciteta oko 70 djece, što je dovoljno za trenutne potrebe, ali zgrada je stara i nije u skladu sa suvremenim standardima. Projektna dokumentacija za novu zgradu je u izradi, što je korak naprijed u osiguravanju boljeg okruženja za rani razvoj djece.

Osnovna škola ima zadovoljavajuću infrastrukturu za osnovnu nastavu, ali nedostaju specijalizirane učionice – informatička učionica, laboratorij za prirodne znanosti, suvremena knjižnica. Energetska efikasnost zgrada nije optimalna.

Zdravstvene institucije – ordinacija opće medicine i ljekarna – su dostupne, ali prostori su ograničeni za brži rast broja korisnika.

Kulturni objekti su većinom crkve i tradicionalne zgrade, ali nema modernog kulturnog centra za priredbe, izložbe ili sviranja. Crkve trebaju sanacije – posebno sanacija krovova je prioritetna kao što je predviđeno u Programu.

Sportska infrastruktura je osnovna – nogometno igralište, nekoliko malih terena – ali nema moderne zatvorene dvorane, nema bazena, nema fitness centara. To čini Općinu manje privlačnom za sport i rekreaciju tijekom zimskih mjeseci ili loše vremenske prognoze.

Digitalna infrastruktura se brzo razvija. Internet je većinom dostupan, ali brzine nisu svugdje jednake. E-usluge Općine počinju se razvijati, no trebalo bi ih proširiti. IT sistemi u Općini su tradicionalni – sustav SPI (Sustav Prikupljanja Informacija) je tek započeo se uvođenja. Modernizacija potrebna.

Infrastrukturne potrebe su Općine sveobuhvatne i trebale bi biti rješavane sistematski. Financijski opterećenja je značajno, pa će biti nužno kombiniranje Općinskih sredstava s EU fondovima i eventualno javno-privatnim partnerstvima kako bi se sve potrebe riješile u razumnom vremenskom razdoblju. Plan upravljanja turističkom destinacijom i izračun prihvatnog kapaciteta Općine Baška Voda potvrđuju da su upravo vodoopskrba, odvodnja, gospodarenje otpadom, prometna infrastruktura i kapacitet plaža ključni elementi nosivosti destinacije u vršnom opterećenju. Daljnji razvoj turizma i povećanje kvalitete doživljaja moraju se stoga planirati u skladu s tim ograničenjima, uz prioritetno ulaganje u modernizaciju i proširenje komunalne i prometne infrastrukture.

2.6. Odgoj, obrazovanje, kultura i sport

Obrazovna struktura Općine počinje od ranog odgoja. Dječji vrtić „Ježić“ služi korigiranoj od tri godine od polaska u školu, s četiri odgojne grupe i kapacitetom od oko 70 djece godišnje. Vrtić je izuzetno važna institucija jer omogućava roditeljima, posebno ženama, da se zaposle i sudjeluju u radnoj snazi, što je važno za ekonomski razvoj lokalnog gospodarstva. Međutim, zgrada vrtića je stara, s ograničenom modernošću, što je razlog zašto je izrada nove zgrade predviđena kao prioritet.

Osnovna škola obavlja nastavu za djecu od prvog do osmog razreda, s približno 320 učenika u redovitoj dobi. Nastava je organiziran kao redovna škola s razrednom nastavom u nižim razredima i predmetnom nastavom u višim razredima. Problem je što je broj učenika u padu – kako se broj učenika smanjuje, održavanje škole postaje skupo po djetetu, a mogućnosti za specijalizirane programe su ograničene. Škola trebala bi specijalizirane učionice za informatiku, prirodne znanosti i jezika, kao i modernu knjižnicu. Digitalizacija nastave, što je postala nužna nakon pandemije, trebala bi biti praćena ulaganjem u IT opremu i obukama učitelja.

Kultura je važan dio identiteta Baške Vode i Makarske rivijere. Na području Općine postoji nekoliko registriranih kulturnih dobara – crkve (sv. Nikole, sv. Lovre u Baškoj Vodi, Uznesenja BDM u Bastu, sv. Roka u Bastu), arheološke nalazišta i tradicionalne kuće. Te su zgrade često drevne i trebaju redovitoga održavanja i povremeno većih sanacija. Sanacija krovova crkava je često nužna kako bi se spriječila daljnja oštećenja strukturom zgrade. Tradicijski sadržaj, kao što su lokalne priredbe, festivali i kulturne aktivnosti, čine dio turističke ponude ali su nedostavno financirani i dokumentirani.

Općinska glazba Baške Vode aktivna je institucija koja redovito nastupa tijekom godine, posebno tijekom turističke sezone. Pjevački zbor i druge kulturne grupe su također aktivne. Međutim, broj mladih koji se uključuje u kulturne aktivnosti je mali, što je razlog zašto je potrebno pojačati edukaciju i promociju lokalnog identiteta među mladim ljudima kako bi se spriječilo gubljenje tradicije.

Kulturni turizam je potencijalni segment koji nije dovoljno iskorišten. Razvojem interpretativnih centara, audio-vizualnih sadržaja i edukativnih programa, Općina mogla bi privući turiste zainteresirane za kulturu i povijest, čime bi se produžila sezona i povećala dodana vrijednost turizma.

Sport je važan dio čitanja društva Baške Vode. Glavni sportski klub je NK Urania za nogomet, koji je postao simbol zajednice. Sportske aktivnosti su važne za fizičko i psihičko zdravlje, za razvoj socijalnih veza među mještanima i za privlačnost Općine za novo stanovanje.

Sportska infrastruktura je nedovoljna. Potrebna je moderna zatvorena dvorana koja bi omogućila aktivnosti tijekom cijele godine, bazen za plivanje tijekom sezone i zimskih mjeseci, fitnes centri i drugi objekti za rekreaciju. Moderne ljetne sezone, manjka većih sportskih objekata i infrastrukture, čini teže provedbu programa aktivnosti tijekom zimskih mjeseci.

Financiranje kulture i sporta zavisi uvelike od Općinskog proračuna, koji dodjeljuje sredstva udrugama za redovne aktivnosti, nabavu opreme i organiziranje manifestacija. Međutim, sredstva su ograničena, što znači da su mnoge inicijative ovisne o volonterskom radu i donacijama od lokalnog biznisa ili filantropskih organizacija.

Sukladno Planu upravljanja turističkom destinacijom posebno je naglašeno da kulturna baština (11 zaštićenih kulturnih dobara), manifestacije (Baškovoško ljeto i druge lokalne fešte) te sportska i rekreacijska infrastruktura (nogometno igralište, planinarske i pješačke staze, rekreacijske zone) predstavljaju važan dio turističkog proizvoda Općine i ključne poluge za produženje sezone i razvoj selektivnih oblika turizma (kulturni, aktivni i obiteljski turizam).

2.7. Socijalna skrb i demografske mjere

Sustav socijalne skrbi Općine Baška Voda usmjeren je na zaštitu najugroženijih skupina – obitelji s nižim dohotcima, starije osobe i osobe s invaliditetom. Broj korisnika socijalnih usluga procjenjuje se na oko 250 osoba (~10% populacije), što pokazuje značajnu socijalnu potrebu.

Vrste socijalne pomoći uključuju jednokratne i redovne naknade za osobe u nuždi, stipendije za učenike s dobrim rezultatima iz nesposobnih obitelji, te subvencije za grijanje. Proračun za 2025. izdvaja 401.500 EUR za naknade građanima i socijalne usluge, što je povećano u odnosu

na prethodnu godinu. Dodatno, Općina provodi programe demografske politike – naknade za obitelji s više djece (posebno za tri ili više djece) kako bi se poticao natalitet i demografska revitalizacija.

Program „Tu je tvoj dom“ je mjera demografske politike usmjerena na mlade obitelji koja pokriva dio troškova kupnje ili adaptacije kuća. Cilj je ohrabriti mlade da ostanu ili se doseljavaju u Općinu.

S kontinuiranim padom broja stanovnika, udio osoba starijih od 65 godina raste, što povećava potražnju za zdravstvenim i socijalnim uslugama. Hrvatski zavod za socijalni rad - Ispostava Makarska pruža profesionalne usluge s koordinacijom Općine, ali nedostaje lokalni domak za starije osobe koji bi omogućio da ostanu u lokalnoj zajednici.

Ključni izazov je što broj osoba koji trebaju socijalnu pomoć premašuje dostupna sredstva – često se mogu pokriti samo osnovne potrebe. Stigma je dodatni problem – neki koji trebaju pomoć se ne jave zbog srama ili nesvjesnosti mogućnosti.

Razvoj zajedničkih programa socijalne podrške, volonterskih programa gdje bi zdraviji stariji članovi zajednice pomagali samotnim starijim osobama, te korištenje digitalne tehnologije za telemedicinu i e-zdravstvo kako bi se smanjila potreba za putovanjem na medicinske centre u većim gradovima.

U Planu upravljanja destinacijom depopulacija se navodi kao najveći razvojni izazov Baške Vode, a naglašava se da vrlo visok intenzitet turizma (više od 400 noćenja po stanovniku godišnje) dodatno opterećuje lokalnu zajednicu, te da demografske mjere, socijalna skrb i razvoj kvalitetnih javnih usluga moraju ići ruku pod ruku s održivim upravljanjem turizmom.

2.8. Prostorno planiranje i urbanističko uređenje

Prostorno planiranje je fundamentalno za budućnost Baške Vode s obzirom na ograničeni prostor (45,65 km²), pritisak od turizma i potrebu zaštite prirode i obale. Prostorni plan Općine je u izradi, što je nužan korak kako bi se budući razvoj odvijao planiranim i kontroliranim putem. Bez dobrog prostornog plana, postoji rizik od neplaniranog razvoja, fragmentacije prostora i gubitka prirodnog okruženja koje čini Bašku Vodu atraktivnom.

Baška Voda (sjedište Općine) je najveće naselje s razvijenijom infrastrukturom, ali ograničenim prostorom. Razvoj se uglavnom odvija u turističke svrhe (hoteli, apartmani, restorani), što je prirodno, ali trebalo bi čuvati povijesnu srž naselja od pretjerane turističke ekspanzije bez karaktera.

Bast je ruralni dio s bogatom poljoprivrednom tradicijom. Projekt Uljare trebao bi biti okosnica za revitalizaciju kroz poljoprivredne aktivnosti s dodanom vrijednosti.

Promajna je priobalno naselje s tradicijom brodogradnje koja je uglavnom izgubljena. Potrebno je pronalaženje novoga smisla za revitalizaciju kroz turizam i ostale djelatnosti.

Krvavica je najmanje naselje s rizikom depopulacije. Potrebne su namjenske investicije kako bi se stvorili uvjeti za kvalitetan život i zaustavio odljev stanovnika.

Pitanja koja se postavljaju pri planiranju prostornog plana: Koliko nove gradnje bez narušavanja prirodnog okruženja? Koja je optimalna gustoća naseljenosti? Kako zaštititi obalu od

neplanirane gradnje? Kako potaknuti razvoj unutarnjeg dijela Općine? Kako čuvati historijski identitet naselja?

Prioriteti: Koncept „zelene urbane obnove“ – modernizacija postojećih dijelova s povećanjem zelenih površina, uređenjem pješačkih zona, smanjenim prometom i energetsom efikasnošću zgrada. Korištenje GIS tehnologije (Geografski Informacijski Sustav) omogućuje preciznije planiranje i bolji uvid u prostorne karakteristike. Usklađenost sa zakonom zaštite obale i Park prirode Biokovo.

SWOT analiza je situacijska analiza koja prikuplja i prezentira podatke o unutarnjim snagama i slabostima Općine te ih uspoređuje s prilikama i prijetnjama iz vanjskog okruženja. Stavke rezultat su prethodnih istraživanja, analiza iz Strategije razvoja Općine Baška Voda te podataka prikupljenih na koordinacijskim sastancima za izradu Provedbenog programa.

SNAGE

- Prirodne ljepote i geografska pozicija: Čista obala, blizina Park prirode Biokovo, lijepa priroda – ključni resursi za turizam i kvalitetu života
- Turizam kao etabliрана gospodarska grana: Okosnica ekonomije s 17.500–18.000 noćenja godišnje i certificiranim plažama (Plava zastava)
- Lokalni identitet i tradicija: Maslinarstvo, vinogradarstvo, brodogradnja, tradicionalna kultura – temelj za autentičan turizam i ruralni razvoj
- Dostupnost EU fondova: Pristup bespovratnim sredstvima (1,6 mil. EUR godišnje) ključan za financiranje infrastrukturnih projekata
- Projekti u tijeku: Uljara Bast, sortirnica otpada, nova zgrada vrtića – pokazuju sposobnost realizacije većih inicijativa
- Mala i pregledna zajednica: Brža odlučivanja, direktna komunikacija, mogućnost brze mobilizacije

SLABOSTI

- Demografski pad: Neprekidni pad broja stanovnika (2.775 u 2011. na 2.590 u 2021.) – ugrožava održivost institucija
- Ovisnost od sezonskog turizma: Više od 50% zaposlenih u turizmu; sezonska nezaposlenost, nestabilnost prihoda
- Niska dodana vrijednost poslova: Većina turističkih poslova su nisko kvalificirani i niskoplaćeni
- Ograničeni lokalni prihodi: Mali proračun (6,65 mil. EUR) – 65% rashodi poslovanja, samo 35% za investicije
- Nedovoljna infrastruktura: Stara vodoopskrba, odvodnja, ceste; nedostaje moderna sportska dvorana, bazen, kulturni centar

- Niska digitalizacija: Privatni sektor malo koristi e-commerce, digitalni marketing, online platforme
- Nedostatak kvalificirane radne snage: Tehnički stručnjaci, liječnici, inženjeri – odlaze u veće centre

PRIILIKE

- Diversifikacija turizma: Razvoj turizma kvalitete (kulturni, gastronomski, aktivni turizam) – produžava sezonu i privlači nove segmente
- Ruralni razvoj: Modernizacija uljare, organski proizvodi, agroturizam – novi radni mjesta i privlačnost za mlade
- Digitalne usluge i home office: Mogućnost rada iz kuće – privlačenje kvalificiranih radnika i poduzetnika
- Zelena obnova i održivost: Porast interesa za zeleni razvoj – mogućnost pozicioniranja kao „zelene destinacije“
- Demografske mjere: Program „Tu je tvoj dom“, naknade za djecu – privlačenje mladih obitelji
- Valorizacija kulturne baštine: Interpretacijski centri, edukativni programi – razvoj kulturnog turizma
- Javno-privatna partnerstva: Mogućnost suradnje s privatnim sektorom za financiranje infrastrukture

PRIJETNJE

- Klimatske promjene: Porast razine mora, ekstremno vrijeme, bujice – rizik za infrastrukturu i turizam
- Globalne gospodarske krize: Pandemije, ratovi, inflacija, recesije – utječu na turizam i lokalnu ekonomiju
- Depopulacija: Trend pada može dovesti do gubitka održivosti institucija (škole, vrtić, zdravstvo)
- Migracija mlade populacije: Odlazak kvalificiranih mladih – slabljenje radne snage i inovativnosti
- Konkurencija od većih centara: Split, Zadar, Zagreb – odvlačenjem ljudi i investicija
- Pritisak na priobalne resurse: Urbanizacija, zagađenje, pritisak turizma – rizik degradacije prirodnih resursa
- Nedostatak kapaciteta: Ograničeni stručnjaci za upravljanje EU projektima i digitalizaciju

- Centralizacija moći: Smanjenje ovlasti i financija lokalnoj samoupravi – ograničava razvoj

Zaključak:

Općina Baška Voda ima jake osnove za razvoj – prirodne ljepote, etablirani turizam, dostupnost EU sredstava – ali suočava se s ozbiljnom depopulacijom, ekonomskom ovisnošću od sezonskog turizma i infrastrukturnim izazovima. Strateški pristup trebao bi biti usmjeren na korištenje snaga i prilika kako bi se smanjila ranjivost prema prijetnjama i slabostima. Ključni fokus je na demografskoj obnovi, ekonomskoj diversifikaciji, jačanju infrastrukture i zelenoj urbanoj obnovi.

Rezultati Plana upravljanja turističkom destinacijom i izračuna prihvatnog kapaciteta pokazuju da su neravnomjerna prostorna raspodjela smještaja (koncentracija u Baškoj Vodi i Promajni), apartmanizacija uz obalu te ograničeni prostorni resursi ključni rizici za dugoročnu održivost turizma. Prostorno planiranje i izrada novog Prostornog plana Općine stoga moraju uzeti u obzir preporuke iz Studije prihvatnog kapaciteta (ograničavanje širenja smještaja na najopterećenijim zonama, zaštita obale i zelene urbane obnove, poticanje uravnoteženog razvoja unutrašnjih naselja).

4. POPIS PRIORITETA DJELOVANJA OPĆINE BAŠKA VODA ZA RAZDOBLJE 2025.–2029.

Prioriteti djelovanja Općine Baška Voda za mandatno razdoblje 2025.–2029. odabrani su na osnovu detaljne analize razvojnog stanja predstavljene u prethodnom poglavlju, SWOT analize, iskustava iz provedbe Provedbenog programa 2023.–2025., te usklađenosti s nadređenim strateškim dokumentima – Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i Planom razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2022.–2027., kao i nalaza Plana upravljanja turističkom destinacijom i izračuna prihvatnog kapaciteta Općine Baška Voda 2026.–2029., koji detaljno analiziraju opterećenje prostora turizmom, prostorne i infrastrukturne limite te potrebne mjere za održivi razvoj turizma.

NAZIV MJERE	PLAN RAZVOJA SPLITSKO- DALMATINSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022.– 2027.	NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE	UN AGENDA 2030
GOSPODARSKI RAZVOJ	1.4. Razvoj održive i pametne poljoprivrede Splitsko dalmatinske županije	1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo	SDG 2; SDG 8; SDG 12
PROMET I ODRŽAVANJE JAVNIH PROMETNICA	3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava	1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo; 10 – Održiva mobilnost	SDG 9; SDG 10
KOMUNALNO GOSPODARSTVO I ZAŠTITA PRIRODE	3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene; 3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava	1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo; 5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život; 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	SDG 6; SDG 9; SDG 12; SDG 13
SOCIJALNA SKRB, BRIGA O DJECI I DEMOGRAFSKA OBNOVA	2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava; 4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika; 4.1 PC (Posebni cilj) – Demografska revitalizacija	2 – Obrazovani i zaposleni ljudi; 5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život; 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	SDG 3; SDG 4; SDG 5; SDG 10
ODGOJ I OBRAZOVANJE	2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava	2 – Obrazovani i zaposleni ljudi	SDG 4; SDG 10
KULTURA, TJELESNA KULTURA I SPORT	4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika Splitsko dalmatinske županije	5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život; 1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo (turizam, lokalni razvoj)	SDG 3; SDG 11
PROTUPOŽARNA I CIVILNA ZAŠTITA	3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene	3 – Učinkovito i djelotvorno pravosuđe i javna uprava; 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	SDG 13; SDG 16
LOKALNA UPRAVA, ADMINISTRACIJA I PROSTORNO PLANIRANJE	4.2. Dobro upravljanje	3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava; 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	SDG 16; SDG 17

5. POPIS MJERA S OPISOM, KLJUČNIM AKTIVNOSTIMA I POKAZATELJIMA REZULTATA

Provedbeni program Općine Baška Voda sadrži 8 mjera koje se izravno naslanjaju na Provedbeni program Splitsko-dalmatinske županije 2022.–2027. i na Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske.

Mjere su strukturirane prema 4 prioriteta iz Poglavlja 4 i podržavaju postizanje posebnih ciljeva iz viših akata strateškog planiranja.

MJERA 1 – GOSPODARSKI RAZVOJ

Naziv mjere: Gospodarski razvoj

Vrsta mjere: Investicijska + Reformska (R+I)

Svrha provedbe mjere

Sprječavanje i poduzimanje mjera u svrhu zaštite svih sastavnica okoliša. Konkretno, mjera je usmjerena na ekonomsku diversifikaciju Općine kroz poticanje održivog razvoja turizma, poljoprivrede i maloga poduzetništva, s posebnim fokusom na Uljaru Bast kao okosnicu razvoja maslinarstva na području cijele Makarske rivijere. Plan upravljanja turističkom destinacijom prepoznaje Uljaru Bast, razvoj lokalnih proizvoda i izgradnju info-centara u Baškoj Vodi i Promajni kao ključne projekte za diversifikaciju turističke ponude (gastro i eno-turizam, agroturizam, interpretacija baštine) i produženje sezone izvan srpnja i kolovoza.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Aktivnosti vezane za poticanje razvoja poduzetništva i gospodarstva
- Poticanje održivog razvoja turizma (Info centri u Baškoj Vodi i Promajni)
- Završetak uređenja Uljare Bast – završni građevinsko-instalaterski radovi i opremanje (Faza 2)
- Nabava i instalacija kompletne opreme za Uljaru Bast (2.000 kg/h kapacitet)
- Nabava zemljišta za gospodarsku aktivnost
- Edukacija za turističke vodiče

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Komplet uređaja za Uljaru Bast	0	1
Broj kupljenih parcela za razvoj	0	3
Uljara Bast – završena i operativna	0	1
Komplet uređaja za Uljaru Bast instaliran	0	1
Izgrađena i opremljena dva Info centra	0	2
Broj novih poduzeća registrirano	3	6
Broj pripremljenih projekata za razvoj (dokumentacija)	0	2
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		2.500.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 4227	Uređaji, strojevi i oprema za uljaru
AKTIVNOST 4111	Zemljište za gospodarsku namjenu
AKTIVNOST 42121	Gospodarske zgrade – Uljara Bast
AKTIVNOST 42126	Izgradnja Info centra Baška Voda i Promajna

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 41261	Projektna dokumentacija za nove projekte

Opis

Gospodarski razvoj je temeljni faktor opstanka i rasta Općine Baške Vode. Bez ekonomske diversifikacije, Općina ostaje ovisna o sezonskom turizmu što proizvodi nizak dohodak i ne motivira mlade da ostanu.

Ključni projekt je Uljara Bast – profesionalni objekt za preradu maslina u ekstra djevičansko maslinovo ulje. Predviđeni kapacitet od 2.000 kg/h (24.000 kg/dan uz 12-satnu smjenu, ~100 dana godišnje) će:

- Privući nove poljoprivredne poduzetnike
- Stvoriti izravna radna mjesta (obrađa, logistika, prodaja, turizam)
- Diversificirati turističku ponudu (agro-turizam, edukativni programi, gastronomski turizam)

Info centri u Baškoj Vodi i Promajni trebaju biti hub za promociju lokalnih proizvoda, turističkih informacija i edukaciju lokalnog stanovništva i turista.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja:

- Plan razvoja SDŽ: 1.4. Razvoj održive i pametne poljoprivrede Splitsko-dalmatinske županije
- NRS 2030: Strateški cilj 1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- UN Agenda 2030: SDG 2 (Nula gladi i održiva poljoprivreda), SDG 8 (Dostojanstven rad i ekonomski rast), SDG 12 (Odgovorna proizvodnja i potrošnja)

MJERA 2 – PROMET I ODRŽAVANJE JAVNIH PROMETNICA

Naziv mjere: Promet i održavanje javnih prometnica

Vrsta mjere: Investicijska (I)

Svrha provedbe mjere

Svrha provedbe mjere je priprema, projektiranje, izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija cesta koje su od bitnog značaja za razvitak Općine te jačanje prometnog sustava i povezanosti Općine s vanjskim tržištima i turistima, uz povećanje sigurnosti prometa i poboljšanje pristupa plažama, društvenoj i turističkoj infrastrukturi.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Unaprjeđenje lokalne i regionalne prometne povezanosti
- Rekonstrukcija i održavanje nerazvrstanih cesta
- Izgradnja pješačkih staza/nogostupa
- Uređenje poljskih i protupožarnih puteva
- Modernizacija prometne signalizacije
- Poboljšanje sigurnosti u prometu

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Km održavane ceste	31,73	31,73
Km rekonstruirane nerazvrstane ceste	0	8
Projektna dokumentacija za cestovne projekte	0	3
Broj postavljenih prometnih znakova/signalizacije	0	3 lokacije
Km novoizgrađenih pješačkih staza	0	5
Broj rekonstruiranih/opremljenih parkirnih mjesta	0	2
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		800.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 3239	Tekuće i investicijsko održavanje ceste
AKTIVNOST 42131	Ceste asfaltne i makadamske
AKTIVNOST 42149	Pješačke staze i nogostupa
AKTIVNOST 3235	Nabava prometnih znakova i signalizacije

Opis

Kvalitetan prometni sustav je osnovna pretpostavka za ekonomski razvoj i turizam. Opća Baška Voda održava:

- 31,73 km asfaltirane ceste
- 30 km neasfaltirane ceste (nerazvrstane ceste)

Prioriteti su:

Povezanost s Parkom prirode Biokovo (šetnice za turiste i ljubitelje prirode, nogostupa); Sigurne prometnice kroz naseljena područja (rekonstrukcija, nogostupa, bolja signalizacija); Pristup gospodarskim zonama (Uljara Bast, Info centri); Poboljšanje sigurnosti u prometu kroz modernizaciju signalizacije i redovito održavanje. Redovito tekuće održavanje tih prometnica (košnja, nasipavanje, sanacija udarnih rupa i signalizacije) provodi se kroz godišnji Program održavanja komunalne infrastrukture Općine, koji za 2026. godinu predviđa oko 100.000,00 EUR za nerazvrstane ceste.

Plan upravljanja destinacijom i izračun prihvatnog kapaciteta naglašavaju važnost sigurne i protočne cestovne i pješačke infrastrukture za održivi turizam, osobito u kontekstu pristupa glavnim plažama, prometnog rasterećenja središta naselja te boljeg povezivanja s Parkom prirode Biokovo i unutrašnjim naseljima.

Ove investicije doprinose ekonomskom razvoju kroz bolju dostupnost turističkih i gospodarskih objekata, te poboljšavaju sigurnost i kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

- Plan razvoja SDŽ: 3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava
- NRS 2030: Strateški cilj 1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo; Strateški cilj 10 – Održiva mobilnost
- UN Agenda 2030: SDG 9 (Industrija, inovacije i infrastruktura), SDG 10 (Manja nejednakost)

MJERA 3 – KOMUNALNO GOSPODARSTVO I ZAŠTITA PRIRODE

Naziv mjere: Komunalno gospodarstvo i zaštita prirodnog okoliša
 Vrsta mjere: Investicijska (I)

Svrha provedbe mjere

Svrha provedbe mjere je poboljšanje kvalitete života i dostupnosti javnih usluga kroz ulaganja u društvenu i komunalnu infrastrukturu te redovno održavanje javnih površina, uz istodobno očuvanje i unaprjeđenje prirodnog okoliša. Mjera je presudna za održivi razvoj turizma, budući da kvaliteta mora, plaža, vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom izravno utječe na prihvatni kapacitet destinacije i zadovoljstvo stanovnika i gostiju.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

Komunalno gospodarstvo:

- Održavanje komunalne infrastrukture
- Rekonstrukcija, izgradnja i investicijsko održavanje komunalnih objekata i opreme
- Održavanje javnih površina i plaža
- Poboljšanje komunalne opremljenosti
- Održavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje
- Sanacija lukobrana (Promajna)

Zaštita prirode:

- Očuvanje i unapređenje kvalitete okoliša
- Izgradnja sortirnice otpada s Eko dvorištem (regionalni centar Lećevica)
- Izgradnja Eko otoka na strateškim lokacijama
- Edukacija građana o odvojenom prikupljanju otpada
- Nabava malih komunalnih vozila
- Energetska obnova javnih objekata (solarne panele)
- Očuvanje zelenih površina i Plave zastave

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Km obnovljene komunalne infrastrukture	62,91	75

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Saniran lukobran Promajna	0	1
Kilometri uređene plaže	8	8
Broj uređenih rtova/molova	9	9
Uređeni trgovi i ulice	1	3
Uređena groblja	1	2
Broj održavanih objekata	6	6
Broj novih rasvjetnih tijela LED	100	250
Izgrađena sortirnica s Eko dvorištem	0	1
Izgrađeni Eko otoci	0	4
Broj solarnih panela na javnim zgradama	0	3
Broj korisnika odvojenog prikupljanja otpada	60%	85%
Dobit za kvalitetu vode	0	1 (Plava zastava)
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		3.200.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 42141	Plinovod, vodovod, kanalizacija
AKTIVNOST 42142	Sanacija lukobrana u Promajni
AKTIVNOST 42149	Projekt Plaža, uređenje rtova
AKTIVNOST 42149	Uređenje trgova i ulica
AKTIVNOST 42149	Groblja i prostori za ispraćaj
AKTIVNOST 32231	Električna energija javna rasvjeta
AKTIVNOST 32329	Održavanje zelenih površina
AKTIVNOST 42129	Sortirnica otpada, Eko dvorište, Kompostana
AKTIVNOST 42149	Eko otoci
AKTIVNOST 42149	Solarne panele na javnim zgradama

Opis

Ova mjera je ključna za zaustavljanje devastacije Općine jer direktno poboljšava kvalitetu života. Primarni problem:

- 30% gubitka vode kroz nefunkcionalne cijevi
- 30% separiranog otpada (cilj EU: 65%)
- Starija javna rasvjeta (neekonomična)
- Umjerena energetska učinkovitost objekata

Sortirnica otpada s Eko dvorištem i Eko otoci trebaju biti vidljivi znakovi da se Opća brine za okoliš. To će privući ekološki osviještene turiste i nove stanovnike koji cijene održivost. Energetska obnova kroz solarne panele na javnim zgradama smanjuje operativne troškove, smanjuje ugljikov otisak i pokazuje klimatsku odgovornost Općine. Sanacija lukobrana štiti obalu od erozije i predstavlja adaptaciju na klimatske promjene (povišena razina mora, ekstremno vrijeme).

Plan upravljanja turističkom destinacijom pokazuje da Općina Baška Voda ima vrlo visok intenzitet i gustoću turizma, s više od 400 noćenja po stanovniku godišnje i preko 40.000 noćenja po km², te da su kvaliteta mora, čistoća plaža, učinkovit sustav odvodnje i gospodarenje otpadom ključni uvjeti za očuvanje prihvatnog kapaciteta destinacije. Provedba ove mjere stoga je izravno povezana s očuvanjem Plave zastave, smanjenjem pritiska na okoliš te ispunjavanjem obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti turizma.

Tekuće održavanje javnih površina, plaža, groblja, zelenih površina, javne rasvjete i čistoće financira se kroz Program održavanja komunalne infrastrukture Općine Baška Voda (u 2026. godini ukupno 614.500,00 EUR). 62,91 km obnovljene komunalne infrastrukture obuhvaća postojeću duljinu cestovne i dijela komunalne mreže koja je predmet obnove.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ:

- 3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene
- 3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava

NRS 2030:

- Strateški cilj 1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo
- Strateški cilj 5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- Strateški cilj 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

UN Agenda 2030: SDG 6 (Čista voda i sanitarna zaštita), SDG 9 (Industrija, inovacije i infrastruktura), SDG 11 (Održivi gradovi i naselja), SDG 12 (Odgovorna proizvodnja i potrošnja), SDG 13 (Akcija na klimu)

MJERA 4 – SOCIJALNA SKRB, BRIGA O DJECI I DEMOGRAFSKA OBNOVA

Naziv mjere: Socijalna skrb, briga o djeci i demografska obnova
Vrsta mjere: Reformska + Investicijska (R+I)

Svrha provedbe mjere

Osiguranje boljeg životnog standarda stanovništva, smanjenje nejednakosti, bolji rad socijalnog sustava, te unapređenje ranog i predškolskog odgoja kroz ulaganja u dječji vrtić i kompletnu podršku mladim obiteljima. Demografska obnova je najveći prioritet – bez djece i obitelji, nema budućnosti Općine.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

Socijalna skrb:

- Dodjela subvencija, pomoći i donacija socijalno ugroženim građanima
- Podrška starijima i nemoćnim osobama
- Program Zaželi IV (zapošljavanje žena)

- Jednokratne potpore za studente, učenike i obitelji
- Ljetne aktivnosti za djecu
- Podrška roditeljima s djecom s poteškoćama

Briga o djeci i demografija:

- Ishođenje kompletne projektno-tehničke dokumentacije za novi dječji vrtić
- Sufinanciranje redovnog poslovanja Dječjeg vrtića Ježić
- Proširenje broja mjesta (70 → 150 mjesta) u predškolskom odgoju
- Naknade za novorođenčad – dio paketa demografskog poticaja
- Program "Tu je tvoj dom" – subvencije za kupnju/obnovu kuće za mlade obitelji
- Povećane naknade za djecu u riziku

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj korisnika socijalne pomoći	234	260
Broj jednokratnih potpora za studente	126	150
Broj jednokratnih potpora za učenike	84	100
Broj potpora za socijalno ugrožene	92	120
Broj aktivnosti socijalne skrbi	3	5
Broj nabavljenih laptopa za učenike	24	40
Ishođena projektna dokumentacija vrtića	0	1
Broj upisa djece u vrtić	70	150
Broj odgajateljica i asistenata	7	12

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Izgrađen novi dječji vrtić	0	1
Broj novorođene djece	13	18
Broj mladih obitelji s subvencijom za kuću	0	5
Povećane naknade za djecu u riziku	15	25
Program Zaželi IV – žene zaposlene	5	8
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		1.800.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 37212	Pomoć obiteljima i kućanstvima
AKTIVNOST 37217	Porodiljne naknade i oprema za novorođenčad
AKTIVNOST 38119	Tekuće donacije za socijalnu pomoć
AKTIVNOST 42123	Dječji vrtić – projektna dokumentacija
AKTIVNOST 42149	Dječji vrtić – izgradnja i opremanje
AKTIVNOST 38119	Tekuće donacije Dječjem vrtiću
AKTIVNOST 37212	Program "Tu je tvoj dom" – subvencije za kuće

Opis

Depopulacija je najveći izazov Baške Vode – broj stanovnika je pao sa 2.775 (2011.) na 2.590 (2021.). Primarni razlozi su nedostatak mogućnosti za mlade obitelji: nedovoljna predškolska skrb, ograničena mogućnost zapošljavanja, nedostatna socijalna podrška, nedostatak izvaninstitucionalnih socijalnih usluga i utjecaj urbanog privlačenja.

Plan upravljanja turističkom destinacijom Baška Voda depopulaciju prepoznaje kao najveći razvojni izazov Općine, pri čemu vrlo visok intenzitet turizma (više od 400 noćenja po stanovniku godišnje) dodatno opterećuje lokalnu zajednicu i utječe na kvalitetu života stanovnika. Mjera 4 stoga predstavlja socijalni i demografski odgovor na pritiske povezane s turizmom – kroz povećanje kapaciteta dječjeg vrtića, potpore mladim obiteljima i širenje mreže socijalnih usluga, stvaraju se uvjeti da Baška Voda ostane mjesto za život, a ne samo turistička destinacija.

Rješenje:

1. Novi dječji vrtić (150 mjesta) je ključan projekt – omogućit će ženama povratak na rad i mlade obitelji da se nastane s djecom, pružiti sigurnu predškolsku skrb. Ulaganje u vrtić, vratit će se kroz povećanje broja stanovnika, poreza i lokalnih prihoda.
2. Naknade za novorođenčad – Opća sada ima 14–15 novorođene godišnje. Naknade od 1.000–2.000 EUR po djetetu potiču roditeljstvo i zadržavanje obitelji u Općini.
3. Program "Tu je tvoj dom" – subvencije do 30% za kupnju ili obnovu kuće za mlade obitelji – direktno potiče doseljavanje.
4. Ljetne aktivnosti i edukacija – motiviraju djecu da se školuju i ostanu u Općini.
5. Podrška starijima – nema napuštanja obitelji; stariji se osjećaju sigurno zbog širenja mreže socijalnih usluga na području Općine

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ:

- 2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava
- 4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika
- 4.1 PC (Posebni cilj) – Demografska revitalizacija

NRS 2030:

- Strateški cilj 2 – Obrazovani i zaposleni ljudi
- Strateški cilj 5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- Strateški cilj 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

UN Agenda 2030: SDG 3 (Zdravlje i dobrobit), SDG 4 (Kvalitetno obrazovanje), SDG 5 (Rodna ravnopravnost), SDG 10 (Manja nejednakost)

MJERA 5 – ODGOJ I OBRAZOVANJE

Naziv mjere: Odgoj i obrazovanje

Vrsta mjere: Reformska (R)

Svrha provedbe mjere

Poboljšanje uvjeta za učenje i kvalitete rada osnovnoškolske ustanove kroz sufinanciranje redovnog poslovanja škole, ulaganja u infrastrukturu i edukaciju učenika i nastavnika.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Redovna djelatnost OŠ Baška Voda
- Nabava i održavanje ICT opreme (informatičke učionice)
- Edukacije učenika (ljetni programi, jezici, STEM)
- Stipendije za učenike iz socijalno ugroženih obitelji
- Sufinanciranje javnog prijevoza učenika
- Nabavka školskog materijala i udžbenika
- Unaprjeđenje kvalitete nastave kroz obuku nastavnika

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj učenika u redovnom programu	317	330
Broj informatičkih učionica	1	2
Broj učenika s stipendijom	15	25
Broj učenika na ljetnim programima	20	40
Broj nastavnika na edukacijama (STEM, jezici)	5	15
Nabavljenih laptopa/tableta	10	25

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		400.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 38119	Tekuće donacije OŠ Baška Voda
AKTIVNOST 42149	Uređenje informatičke učionice
AKTIVNOST 4221	Računalna oprema i software

Opis

Lokalna škola je temelj budućnosti Općine. OŠ Baška Voda ima 317 učenika – stabilan broj koji pokazuje da djeca ostaju u lokalnoj zajednici kada postoji kvaliteta. Međutim, konkurencija s većim školama u bližim gradovima je snažna, pa je potrebno očuvati privlačnost kroz:

- Kvalitetu nastave – modernu pedagogiju i interdisciplinarnе programe
- STEM programe – digitalne vještine su neophodne za budućnost, posebno u ruralnim sredinama gdje će nove generacije trebati raditi s e-platformama, e-commercom i IT-tehnologijama
- Podršku socijalno ugroženim učenicima – stipendije za 15–25 učenika godišnje omogućavaju pristup edukaciji bez obzira na financijski status

Informatička i opremanje je ključna investicija – računala, tablete i software omogućavaju učenicima razvoj digitalnih kompetencija koje su neophodne za zapošljavanje i globalni rad.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ:

- 2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava

NRS 2030:

- Strateški cilj 2 – Obrazovani i zaposleni ljudi
- Strateški cilj 3 – Učinkovito i djelotvorno pravosuđe i javna uprava (digitalna transformacija)

UN Agenda 2030: SDG 4 (Kvalitetno obrazovanje), SDG 10 (Manja nejednakost)

MJERA 6 – KULTURA, TJELESNA KULTURA I SPORT

Naziv mjere: Kultura, tjelesna kultura i sport

Vrsta mjere: Investicijska + Reformska (I+R)

Svrha provedbe mjere

Razvoj civilnog društva, očuvanje i promicanje kulturne baštine kroz sufinanciranje opće-društveno korisnih aktivnosti i pokroviteljstvo manifestacija u kulturi, sportu i rekreaciji. Aktivno sudjelovanje mlade i odrasle populacije u društvenom životu.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Aktivnosti vezane za razvoj kulture i tjelesne kulture i sporta
- Unaprjeđenje dostupnosti sportsko-rekreacijskih sadržaja
- Promicanje kulture i kulturnih sadržaja
- Poticanje razvoja sporta i rekreacije (vježbališta na otvorenom, univerzalna sportska škola)
- Ulaganja u zaštitu kulturne baštine (Križni put – tradicijska baština, zaštita i očuvanje 9 kulturnih dobara s područja Općine Baška Voda)
- Očuvanje i promociju kulturnih i povijesnih vrijednosti
- Financiranje rada udruga te osnivanje novih (kulturnih, sportskih, vjerskih)
- Izgradnja infrastrukture (groblje, boćalište, sportska dvorana, omladinski dom)

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj održavanih kulturnih spomenika	0	7
Broj vjerskih zajednica	3	3
Broj financiranih udruga	7	10
Broj sportskih društava	4	6
Broj glazbenih organizacija	1	2

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Uređeno groblje kod crkve sv. Lovre	0	1
Izgrađeno boćalište	0	1
Pribavljena kompleta projektna dokumentacija za sportsku dvoranu	0	1
Izgrađena sportska dvorana	0	1
Broj manifestacija godišnje	8	12
Broj turista na lokalnim događajima	1.500	4.000
Udio noćenja ostvarenih izvan srpnja i kolovoza	25%	30%
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		2.100.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 32329	Održavanje kulturnih spomenika
AKTIVNOST 38112	Tekuće donacije vjerskim zajednicama
AKTIVNOST 38114	Tekuće donacije kulturnim udrugama
AKTIVNOST 38115	Tekuće donacije sportskim društvima
AKTIVNOST 38119	Ostale tekuće donacije udrugama

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 42124	Groblje kod crkve sv. Lovre
AKTIVNOST 42126	Boćalište i sportska dvorana – dokumentacija
AKTIVNOST 42126	Omladinski dom – dokumentacija/legalizacija
AKTIVNOST 4226	Sportska i glazbena oprema

Opis

Kultura i sport su temelj društvenog zdravlja i identiteta lokalne zajednice. U Baškoj Vodi postoji bogata tradicija: vjerske zajednice, tradicijske manifestacije (Bošćari, Vinska noć, Dante Alighieri Festival), sportski klubovi (NK Urania, Stolni tenis, Univerzalna sportska škola, Moto klub) i brojne hobi organizacije (pčelarstvo, vinogradarstvo, lovstvo).

Primarni izazovi:

- Nedostatak financijskog kapitala – klubovi trebaju infrastrukturu, opremanje i redovnu podršku
- Odlazak mladih – mlade treba motivirati aktivnostima i prilikama u lokalnoj zajednici
- Nedostatak multifunkcionalnih prostora – nema zatvorene dvorane za sport, kulturne programe i javne sastanke

Rješenja:

1. Nova sportska dvorana – multifunkcionalni prostor za košarku, odbojku, hokej, boks, turističke seminare. Projekat vrijedan ~500.000 EUR trebao bi biti ključno sredstvo za privlačenje mladih.
2. Vježbališta na otvorenom – poboljšanja dostupnosti za rekreaciju tijekom cijele godine
3. Boćalište – Vježbališta na otvorenom – poboljšanja dostupnosti za rekreaciju tijekom cijele godine
4. Groblje crkve sv. Lovro – pijetetni prostor za vjerske obrede
5. 12 lokalnih manifestacija godišnje trebale bi biti vidljive turističke događaje koji privlače goste (ekonomski dohodak) i jačaju identitet (Bošćari, Vinska noć, Dante Alighieri Festival, vjerske proslave)
6. Financijska podrška udrugama – osnivanje novih i jačanje postojećih sportskih, kulturnih i vjerskih organizacija.

Plan upravljanja turističkom destinacijom ističe da manifestacije (poput Baškovoškog ljeta), očuvana kulturna dobra i sportsko-rekreacijska infrastruktura (sportska dvorana, boćalište, otvorena vježbališta, planinarske i pješačke staze) imaju važnu ulogu u oblikovanju identiteta

destinacije i produženju turističke sezone. Provedba mjere 6, kroz povećanje broja manifestacija i broja turista na lokalnim događajima, doprinosi smanjenju pritiska na plaže u vrhuncu sezone i razvoju selektivnih oblika turizma (kulturni, aktivni i obiteljski turizam) u skladu sa smjernicama Plana upravljanja.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ: 4.1. Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika Splitsko-dalmatinske županije

NRS 2030:

- Strateški cilj 5 – Zdrav, aktivan i kvalitetan život
- Strateški cilj 1 – Konkurentno i inovativno gospodarstvo (turizam, lokalni razvoj)

UN Agenda 2030: SDG 3 (Zdravlje i dobrobit), SDG 11 (Održivi gradovi i naselja), SDG 12 (Odgovorna proizvodnja i potrošnja)

MJERA 7 – PROTUPOŽARNA I CIVILNA ZAŠTITA

Naziv mjere: Protupožarna i civilna zaštita

Vrsta mjere: Reformska (R)

Svrha provedbe mjere

Podrška sustavu protupožarne i civilne zaštite, jačanje stabilnosti i otpornosti Općine na prirodne katastrofe i vanredne situacije.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Organizacija i redovan rad sustava zaštite i spašavanja
- Sufinanciranje rada dobrovoljnih vatrogasnih društava
- Edukacija o sprječavanju požara i zaštiti od katastrofa
- Nabava opreme za gašenje i zaštitu
- Uređenje vatrogasnog doma

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj pripadnika DVD-a	80 (47+ 33)	92

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj edukativnih aktivnosti godišnje	2	4
Broj intervencija godišnje	8	12
Nabavljene opreme za zaštitu	0	2
Uređenje vatrogasnog doma	0	1
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		900.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 38119	Tekuće donacije DVD Baška Voda i DVD Promajna
AKTIVNOST 4227	Nabava vatrogasne opreme

Opis

Dva dobrovoljna vatrogasna društva – DVD Baška Voda s 47 operativnih članova i DVD Promajna s 33 operativna člana – temeljne su snage zaštite od požara, spašavanja i pružanja prve pomoći na kopnenom i morskom području Općine. U DVD-u Baška Voda djeluje 47 operativnih članova, od čega su 45 dobrovoljni i 2 profesionalna vatrogasca koji dežuraju tijekom cijele godine, uz 6 vatrogasnih vozila (zapovjedno, navalno, šumsko vozilo, vozilo za prijevoz putnika i dvije autocisterne) opremljenih potrebnom opremom i radiovezom. U DVD-u Promajna djeluje 33 operativna člana, koji u turističkoj sezoni provode pojačane mjere zaštite od požara od 1. lipnja do 30. rujna uz dodatna 4 sezonska vatrogasca, a raspolažu s 3 vatrogasna vozila i kombijem za prijevoz vatrogasaca. Redovito financiranje, opremanje i osposobljavanje tih društava preduvjet je za učinkovitu provedbu mjera protupožarne i civilne zaštite na području Općine.

U sustav civilne zaštite dodatno je uključena i postrojba civilne zaštite opće namjene s 15 pripadnika, osnovana sukladno Procjeni rizika od velikih nesreća za Općinu Baška Voda, te Stožer civilne zaštite s 11 članova kao stručno, operativno i koordinativno tijelo sustava.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ: 3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene
NRS 2030:

- Strateški cilj 3 – Učinkovito i djelotvorno pravosuđe i javna uprava
- Strateški cilj 6 – Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji (sigurnost potiče doseljavanje)

UN Agenda 2030: SDG 13 (Akcija na klimu), SDG 16 (Mir, pravda i snažne institucije)

MJERA 8 – LOKALNA UPRAVA, ADMINISTRACIJA I PROSTORNO PLANIRANJE

Naziv mjere: Lokalna uprava, administracija i prostorno planiranje

Vrsta mjere: Reformska (R)

Svrha provedbe mjere

Bolje i učinkovitije funkcioniranje lokalne samouprave, digital transformacija, poboljšanje dostupnosti usluga i upravljanja javnom imovinom. Prostorno planiranje koje će Enable sve ostale mjere i osigurati pravnu sigurnost za nove investitore.

Ključne aktivnosti ostvarenja mjere

- Redovna djelatnost Općinske uprave i Vijeća
- Edukacija zaposlenih za EU projekte i digitalizaciju
- Digitalizacija javne uprave (e-dozvole, e-plaćanja)
- Nabava opreme i softvera
- Izradu Prostornog plana Općine
- Izradu mikrolokacijskih planova
- Upravljanje javnom imovinom
- Transparentnost i komunikacija s građanima

Pokazatelji rezultata mjere

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj zaposlenih	16	19
Broj zaposlenika na EU edukacijama	2	6
Broj uspješnih EU projekata	1	3

POKAZATELJ	POČETNA VRIJEDNOST 2025.	CILJNA VRIJEDNOST 2029.
Broj digitaliziranih usluga	3	8
Izrađen Prostorni plan Općine	0	1
Broj mikrolokacijskih planova	0	2
Broj nabavljene ICT opreme	10	20
Broj otkupljenih zgrada za Općinu	0	1
UKUPNI PROCIJENJENI TROŠAK PROVEDBE		1.200.000,00 EUR

Projekti/Aktivnosti

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 311	Plaće
AKTIVNOST 312-313	Doprinosi na plaće i drugi rashodi
AKTIVNOST 3231	Telefon, pošta i prijevoz
AKTIVNOST 3233	Promidžba i informiranja
AKTIVNOST 3237-3238	Intelektualne usluge i IT
AKTIVNOST 4221	Uredska oprema i namještaj
AKTIVNOST 4222	Komunikacijska oprema

POZICIJA U PRORAČUNU	NAZIV AKTIVNOSTI/PROJEKTA
AKTIVNOST 41261	Projektna dokumentacija(UPU, mikrolokacijski planovi)

Opis

Bez dobre uprave i stratejskog planiranja, Opća ne može:

- Pisati EU projekte – svaki zaposlenik obučen za pisanje projektnih prijedloga može Općini doprinijeti u ostvarivanju bespovratnih sredstava koja čine 50–80% financiranja većih infrastrukturnih projekata.
- Digitalizirati usluge – e-dozvole, e-plaćanja i online registracija ubrzavaju administraciju, čine je dostupnijom, privlače mlade građane i investitore koji očekuju moderne usluge i jednostavniji način komunikacije.
- Planirati razvoj – Prostorni plan je pravna osnova za sve ostale razvojne projekte (Uljara, vrtić, prometnice, info centri). Bez njega, nema pravne sigurnosti za nove investitore niti jasne vizije razvoja

Edukacija zaposlenih je investicija u znanje zaposlenih za pisanje EU projekata, digitalizaciju, upravljanje razvojem i poznavanje međunarodnih standarda. To nije rashod – vraća se kroz bespovratna sredstva i bolju kvalitetu usluga.

Digitalna transformacija - e-usluge, online plaćanja i registracije, digitalno arhiviranje – čine Opću modernom, dostupnom i privlačnom za nove stanovnike i investitore.

Prostorni plan Općine trebao biti gotov do 2027. – biti će temelj za sve ostale razvojne projekte i privući će ozbiljnije investitore koji trebaju pravnu sigurnost dok će mikrolokacijski planovi omogućiti precizniji razvoj specifičnih područja.

Doprinos nadređenim aktima strateškog planiranja

Plan razvoja SDŽ:

- 4.2. Dobro upravljanje
- 4.2 M4. Unapređenje sustava strateškog planiranja i upravljanja prostorom

NRS 2030:

- Strateški cilj 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava
- Strateški cilj 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

UN Agenda 2030: SDG 16 (Institucije i pravosuđe), SDG 17 (Partnerstva)

SAŽETAK MJERA PO PRIORITETIMA

PRIORITET	MJERE	UKUPAN TROŠAK
1. Konkurentno gospodarstvo	Mjera 1 + 2	3.300.000,00 EUR
2. Infrastruktura i okoliš	Mjera 3 + 7	4.100.000,00 EUR
3. Kvaliteta života	Mjera 4 + 5 + 6	4.300.000,00 EUR
4. Upravljanje	Mjera 8	1.200.000,00 EUR
UKUPNO	8 mjera	12.900.000,00 EUR

Financiranje:

- 59% EU fondovi (7.611.000,00 EUR)
- 30% Općinski proračun (3.870.000,00 EUR)
- 11% Ostali izvori – županija, državni proračun (1.419.000,00 EUR)

6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR

Opći prikaz

Ukupna vrijednost Provedbenog programa Općine Baška Voda za razdoblje 2025.–2029. iznosi 12.900.000,00 EUR.

Financijski okvir je indikativne prirode – konačne vrijednosti će se usklađivati sukladno:

- Proračunskim mogućnostima Općine
- Ostvarenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova
- Raspoloživim sredstvima iz županijskog i državnog proračuna
- Potencijalnim novim projektima koji se pojave tijekom provedbe

Izvori financiranja

Financiranje Provedbenog programa temeljeno je na principu sufinanciranja – kombinacija više izvora kako bi se osigurao kontinuirani razvoj.

IZVOR FINANCIRANJA	UKUPNO (EUR)	UDIO (%)
EU fondovi (ESIF, IPA, CEF)	7.611.000	59%
Općinski proračun	3.870.000	30%
Županijski proračun	900.000	7%
Državni proračun	519.000	4%
UKUPNO	12.900.000	100%

Napomena o izvoru financiranja

- EU fondovi: Operativni programi za ruralnu budućnost, turizam, energiju, infrastrukturu te inovacije dostupni za razdoblje 2021.–2027.
- Općinski proračun: Vlastiti izvori (porezi, komunalni doprinosi) i prihod od komunalnih usluga (Gradina d.o.o.)
- Županijski proračun: Sufinanciranje iz Plana razvoja SDŽ 2022.–2027.
- Državni proračun: Sufinanciranje iz nacionalnih programa (obrazovanje, socijalna skrb, vatrogastvo)

UKUPAN FINANCIJSKI OKVIR

MJERA	UKUPNO (EUR)
1. Gospodarski razvoj	2.500.000,00
2. Promet i prometnice	800.000,00

MJERA	UKUPNO (EUR)
3. Komunalno i zaštita	3.200.000,00
4. Socijalna skrb i briga	1.800.000,00
5. Odgoj i obrazovanje	400.000,00
6. Kultura i sport	2.100.000,00
7. Vatrogastvo	900.000,00
8. Uprava i planiranje	1.200.000,00
UKUPNO	12.900.000,00

7.OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Praćenje napretka u provedbi Provedbenog programa Opće Baške Vode za razdoblje 2025.–2029. obuhvaća sustavne procese prikupljanja, analize i usporedbe podataka o utvrđenim pokazateljima rezultata. Okvir za praćenje osigurava kontinuiranu kontrolu uspješnosti provedbe mjera i učinkovito upravljanje resursima temeljem stvarnih podataka.

1. INSTITUCIJALNI OKVIR ZA PRAĆENJE

Odgovorna tijela i osobe

Općinski načelnik nosi sveukupnu odgovornost za provedbu Provedbenog programa. Koordinira rad svih upravnih odjela, donosi odluke o reviziji programa kada je potrebna i predstavlja izvješća na Općinskom vijeću.

Lokalni koordinator za strateško planiranje (Anamarija Grabovac, Poduzetnički centar Zovnica d.o.o.) koordinira sve poslove strateškog planiranja, prikuplja podatke od odgovornih odjela, priprema polugodišnja i godišnja izvješća te analizira odstupanja od plana.

Jedinstveni upravni odjel (JUO) je odgovoran za financijski nadzor – analizu korištenja sredstava, verifikaciju rashoda po mjerama i izvještavanje o financijskom izvršenju.

Djelatnici unutar JUO (Komunalno gospodarstvo, Socijalna skrb/Obrazovanje, Kultura, Zaštita, Uprava) prate izvršenje svojih mjera.

2. POKAZATELJI REZULTATA

Za svaku mjeru definirani su 2-3 ključna pokazatelja rezultata koji mjere uspješnost provedbe:

Mjera 1 (Gospodarski razvoj):

- Uljara Bast – završena i operativna (% gotovosti: 0% → 100%)
- Info centri izgrađeni i opremljeni (broj: 0 → 2)
- Nove registrirane tvrtke (broj: 3 → 6)

Mjera 2 (Promet i prometnice):

- Km rekonstruirane nerazvrstane ceste (km: 0 → 8)
- Km novoizgrađenih pješačkih staza (km: 0 → 5)

Mjera 3 (Komunalno gospodarstvo i zaštita prirode):

- Sortirnica otpada s Eko dvorištem – izgrađena (broj: 0 → 1)
- Eko otoci izgrađeni (broj: 0 → 4)
- Broj korisnika odvojenog prikupljanja otpada (%: 60% → 85%)

Mjera 4 (Socijalna skrb, briga o djeci i demografska obnova):

- Izgrađen novi dječji vrtić s 150 mjesta (broj: 0 → 1)
- Broj upisa djece u vrtić (broj: 70 → 150)
- Mlade obitelji s subvencijom za kuću (broj: 0 → 5)

Mjera 5 (Odgoj i obrazovanje):

- Broj informatičkih učionica (broj: 1 → 2)
- Broj učenika sa stipendijom (broj/god: 15 → 25)
- Broj učenika na ljetnim programima (broj/god: 20 → 40)

Mjera 6 (Kultura, tjelesna kultura i sport):

- Sportska dvorana – izgrađena (% gotovosti: 0% → 100%)
- Broj održavanih kulturnih spomenika (broj: 0 → 7)

- Broj turista na lokalnim događajima (broj/god: 1.500 → 4.000)
- Udio noćenja ostvarenih izvan srpnja i kolovoza (25% → 30%)

Mjera 7 (Protupožarna i civilna zaštita):

- Broj pripadnika dobrovoljnih vatrogasnih društava (broj: 80 → 92)
- Uređenje vatrogasnog doma (% gotovosti: 0% → 100%)
- Nabavljena oprema za zaštitu (broj: 0 → 2)

Mjera 8 (Lokalna uprava, administracija i prostorno planiranje):

- Broj digitaliziranih usluga (broj: 3 → 8)
- Izrađen Prostorni plan Općine (broj: 0 → 1)
- Broj uspješnih EU projekata (broj: 1 → 3)

3. DINAMIKA PRAĆENJA I IZVJEŠĆIVANJA

Polugodišnje izvješće (31. srpnja i 31. siječnja)

Svi odjeli dostavljaju kratko izvješće s napretkom po mjerama, financijskim izvještajem i identifikacijom problema. Lokalni koordinator sintetizira podatke i dostavlja načelniku. Izvješće se arhivira i koristi kao osnova za druge analize.

Godišnje izvješće (31. ožujka sljedeće godine)

Detaljno godišnje izvješće sadrži:

- Analizu svih mjera i pokazatelja rezultata
- Financijsko izvješće po godinama i izvorima
- Identificiranje potrebnih revizija programa
- Preporuke za sljedeće plansko razdoblje

Vijeće razmotre izvješće na sjednici, EU institucije (ako financiraju) primaju kopiju za arhiviranje.

Godišnje izvještavanje javnosti (svibanj)

Opća javno prezentira godišnje rezultate kroz lokalnu mediju, web-stranicu i javni sastanak s građanima. Rezultati se iznose laičkim jezikom s primjerima dobrih praksi i fotografijama.

4. OKVIR KVALITETE I VREDNOVANJA

Pokazatelji se kontinuirano prate prema sljedećim kriterijima:

- Relevantnost – je li pokazatelj stvarno važan za mjerenje uspjeha?
- Pouzdanost – je li podatak točan i verificiran?

- Razumljivost – mogu li građani razumjeti rezultat?
- Dostupnost – mogu li se podaci redovito skupljati?

Na kraju svake godine, Načelnik i Lokalni koordinator ocjenjuju Općinu prema skali:

- Izvanredan (4.5–5.0): 90–100% pokazatelja postignuto, nema kašnjenja
- Dobar (3.5–4.4): 75–89% pokazatelja postignuto, mala kašnjenja
- Zadovoljavajući (2.5–3.4): 60–74% postignuto, umjerena kašnjenja
- Nedovoljan (<2.5): <60% postignuto, ozbiljna kašnjenja

Ocjena se koristi za vrednovanje menadžmenta i pregleda potrebnih poboljšanja.

5. ANALIZA Odstupanja i KOREKCIJE

Kada se program korigira?

Program se korigira u slučaju:

1. Odstupanja >20% od planiranih vrijednosti pokazatelja
2. Nova EU financijska sredstva postanu dostupna
3. Zakonske izmjene zahtijevaju prilagodbe
4. Kašnjenja projekata >6 mjeseci (npr. vrtić odložen za godinu dana)

Postupak revizije

Korak 1: Lokalni koordinator identificira problem iz polugodišnjeg/godišnjeg izvješća

Korak 2: Sastanak Načelnika + nadležnog odjela + lokalnog koordinatora

Korak 3: Analiza uzroka (financijski, kadrovski, zakonski, vanjski čimbenici)

Korak 4: Prijedlog izmjene (količine, rokovi, financiranje)

Korak 5: Prijedlog ide Općinskom vijeću na odlučivanje

Korak 6: Donesena izmjena se provlači kroz sve dokumente (Provedbeni program, Proračun, Odluke)

6. SUSTAV PRIKUPLJANJA PODATAKA

Polugodišnja i godišnja dostava

Svaki odjel dostavi podatke lokalnom koordinatoru u dogovorenim rokovima koristeći standardni obrazac sa:

- Trenutnim statusom aktivnosti (u tijeku, kasni, završena)
- Financijskim izvještajem (utrošeni EUR od planiranoga)
- Ostvarenim pokazateljima rezultata

- Preprekama i prijedlozima za rješenja
- Novim prilikama za financiranje

Čuvanje podataka

Lokalni koordinator čuva sve izvještaje u digitalnom i tiskanom obliku u roku od 5 godina nakon završetka Provedbenog programa. Javnost ima pristup godišnjim izvještajima, ali ne i internim/unutarnjim materijalima.

7. ZAKONI I SMJERNICE

Praćenje Provedbenog programa temeljeno je na:

- Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH (NN 123/2017, 151/2022)
- Uputama za izradu provedbenih programa JLP(R)S (MPURDFDR, 2024.)
- Uputama za izradu godišnjeg izvješća o provedbi (MPURDFDR, 2024.)

Pokazatelji rezultata i učinka definiraju se kao kvantitativni i kvalitativni podaci koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju postavljenih ciljeva.

8. ROKOVI I KALENDAR

DOGAĐAJ	ROK
Polugodišnje izvješće (lipanj)	31. srpnja
Polugodišnje izvješće (prosinac)	31. siječnja
Godišnje izvješće	31. ožujka sljedeće godine
Godišnji pregled javnosti	Svibanj
Godišnji plan rada (sljedeća godina)	15. prosinca
Revizija programa (ako je nužna)	Najkasnije 30. lipnja

Okvir za praćenje i izvještavanje osigurava da se Provedbeni program 2025.–2029. provodi na učinkovit, transparentan i odgovoran način. Redovito praćenje pokazatelja rezultata

omogućuje pravovremenu identifikaciju problema i brzinu prilagodbe na nove prilike i izazove.

ZAKLJUČAK

Provedbeni program Općine Baška Voda za razdoblje 2025.-2029. predstavlja temeljni strateški dokument koji će usmjeriti razvoj lokalne zajednice u navedenom razdoblju pružajući jasniji okvir za upravljanje javnim resursima, ostvarenje dugoročnih razvojnih ciljeva i transparentno izvještavanje javnosti. Svrha ovog dokumenta nije samo nabranje projekata, već uspostavljanje sustavnog pristupa koji povezuje lokalnu viziju sa nacionalnim prioritetima, financijskim mogućnostima i konkretnim aktivnostima koje će povećati kvalitetu života stanovnika i zastaviti depopulaciju Općine

Kroz osam međusobno povezanih mjera u razdoblju od 2025. do 2029. godine, Općina planira značajno poboljšanje infrastrukture, gospodarskog razvoja, socijalne zaštite i očuvanja kulturne baštine, s ukupnom vrijednosti od 12,9 milijuna eura financiranih kroz EU fondove, općinski proračun te dodatne izvore financiranja poput županijskih i nacionalnih sredstava. Gospodarski razvoj će se ostvariti revitalizacijom tradicionalne prerade maslina kroz ulaganja u Uljaru Bast, diversifikacijom turizma kroz Info centre i razvoj novih poduzetničkih aktivnosti, dok će istovremeno modernizacija prometne infrastrukture povezati lokalne zajednice i otvoriti pristup prirodnim bogatstvima Park prirode Biokovo. Zaštita okoliša i klimatska prilagodba realizirat će se kroz najveću mjeru vrijednu 3,2 milijuna eura, koja obuhvaća modernu infrastrukturu za gospodarenje otpadom, energetska efikasnost javnih objekata nabavom LED rasvjete i ugradnje solarnih panela, te povećanje broja građana koji sudjeluju u odvojenom prikupljanju otpada.

Kritična intervencija u suzbijanju depopulacije realizirat će se kroz izgradnju novog dječjeg vrtića s 150 mjesta, povećane socijalne pomoći za ugrožene obitelji, sufinanciranje stanovanja za mlade obitelji kroz program "Tu je tvoj dom", te nove mogućnosti zapošljavanja žena, što je ključno za zaustavljanje odljeva mlade populacije i ostvarenje demografske revitalizacije. Ulaganja u obrazovanje, kulturu i sport trebala bi kvalitativno transformirati institucije – od opremanja škola informatičkom opremom, preko sanacije sedam važnih kulturnih spomenika, do izgradnje sportske dvorane kao infrastrukture za fizičku aktivnost tijekom cijele godine – što će pridonijeti boljoj kvaliteti života stanovnika i turista, ali i stvaranju privlačnije zajednice.

Paralelno s razvojnim mjerama, program osigurava sveobuhvatan okvir za praćenje i vrednovanje kroz 70 mjerljivih pokazatelja rezultata s jasno postavljenim ciljanim vrijednostima za 2029. godinu, što omogućava redovito usklađivanje aktivnosti s rezultatima i fleksibilnu prilagodbu strategije ako se vanjski uvjeti promijene. Strateško planiranje ovakva opsega neophodan je za malu lokalnu samoupravu s velikim potencijalom kao što je Baška Voda jer omogućava sustavno mobiliziranje bespovratnih sredstava iz europskih i nacionalnih izvora, postavljanje jasnih prioriteta te usklađivanje lokalnih potreba s razvojnim ciljevima na nacionalnoj i županijskoj razini.

Bez ovakvog provedbenog programa, Općina bi ostala bez smjera, projekti bi bili fragmentirani i nepovezani, a korisna EU sredstva bi ostala neiskorištena jer je prijavljivanje na natječe uvijek vezano uz postojeće strateške dokumente. Uspjeh provedbe ovog programa ovisi ne samo o

financijama i projektima već o kvaliteti upravljanja, kontinuiranom nadzoru nad napretkom, aktivnoj participaciji lokalnog gospodarstva i zajednice, te spremnosti na prilagodbe kada se situacija na terenu razlikuje od planiranog. U konačnici, Provedbeni program Općine Baška Voda 2025.-2029. je ambiciozna, ali ostvariva razvojna vizija koja može transformirati malu primorsku zajednicu u model održivoga, ekonomski dinamičnog i demografski vitalnog naselja – a to je nešto od čega mogu profitirati ne samo postojeći stanovnici već i cijela regija.

PRILOG 1 : TABLICA 1 – TERMINSKI PLAN PROVEDBE MJERA S DINAMIKOM PRAĆENJA

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
MJERA 1: Gospodarski razvoj	• Nabava opreme za Uljaru Bast	Ožujak 2026.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja Uljare Bast	Rujan 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja Info centar Baška Voda	Lipanj 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja Info centar Promajna	Srpanj 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Broj pripremljenih projekata za razvoj (dokumentacija)	Prosinac 2027.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Projektna dokumentacija za nove projekte	Prosinac 2026.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
MJERA 2: Promet i održavanje javnih prometnica	• Rekonstrukcija cesta (3 km)	Prosinac 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Unaprjeđenje lokalne i regionalne	Kontinuirano	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
	prometne povezanosti			
	• Rekonstrukcija i održavanje nerazvrstanih cesta (3 km)	Prosinac 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja pješačkih staza/nogostupa prema Biokovu (5 km)	Prosinac 2029.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Uređenje poljskih i protupožarnih puteva	Rujan 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Parkiranje i signalizacija	Rujan 2027.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
MJERA 3: Komunalno gospodarstvo i zaštita prirode	• Sortirnica otpada ; Eko dвориšte	Rujan 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Eko otoci (4 lokacije)	Prosinac 2028.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Solarni paneli na javnim zgradama	Lipanj 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
	• Sanacija lukobrana Promajna	Prosinac 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Renovacija cjevovoda (voda, kanalizacija)	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• LED rasvjeta, održavanje	Lipanj 2026.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
MJERA 4: Socijalna skrb, briga o djeci i demografska obnova	• Projektna dokumentacija novog vrtića	Ožujak 2025.	Kvartalno	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja novog vrtića (150 mjesta)	Rujan 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Opremanje vrtića	Lipanj 2028.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Sufinanciranje redovnog poslovanja DV „Ježić“	Prosinac 2029.	Mjesečno	Jedinstveni upravni odjel
	• Naknade za novorođenčad (po godini)	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Program "Tu je tvoj dom"	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
	(subvencije za kuće)			
	• Socijalne pomoći i potpore	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Jednokratne potpore za studente, učenike i obitelji i • Povećane naknade za djecu u riziku	Kontinuirano	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel i DV
MJERA 5: Odgoj i obrazovanje	• Nabava i održavanje ICT opreme (IT učionica i računala)	Lipanj 2026.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Sufinanciranje javnog prijevoza učenika	Kontinuirano	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Stipendije za učenike	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Tekuće donacije OŠ Baška Voda	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Edukacije učenika i ljetni programi	Kontinuirano; Lipanj–Kolovoz	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel i OŠ

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
	• Unaprjeđenje kvalitete nastave (usavršavanje nastavnika)	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel i OŠ
MJERA 6: Kultura, tjelesna kultura i sport	• Projektna dokumentacija sportske dvorane	Lipanj 2026.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izgradnja sportske dvorane	Rujan 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Groblje crkve sv. Lovre	Lipanj 2027.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Boćalište	Lipanj 2028.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Tekuće donacije udrugama	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Održavanje kulturnih spomenika	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Manifestacije	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Sportska oprema	Prosinac 2026.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
MJERA 7: Protupožarna i civilna zaštita	• Tekuće donacije DVD Baška Voda – sufinanciranje rada	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Tekuće donacije DVD Promajna – sufinanciranje rada	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Nabava vatrogasne opreme	Prosinac 2028.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Edukacija i prevencija požara	Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
MJERA 8: Lokalna uprava, administracija i prostorno planiranje	• Redovna djelatnost rada općine (Plaće, doprinosi, tekući rashodi)	Kontinuirano	Mjesečno; Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Edukacija zaposlenih (EU projekti, digitalizacija)	Prosinac 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Digitalizacija uprave (e- dozvole, e- plaćanja)	Prosinac 2026.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel

MJERA	KLJUČNE AKTIVNOSTI	ROKOVI PROVEDBE	DINAMIKA PRAĆENJA	ODGOVORNOST ZA PRAĆENJE
	• Izrada Prostornog plana Općine (UPU, DPU)	Prosinac 2027.	Polugodišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Izrada mikrolokacijskih planova	Rujan 2028.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Nabava ICT opreme i softvera (računala, softveri, online sustavi)	Lipanj 2025.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel
	• Upravljanje javnom imovinom	Kontinuirano; Prosinac 2029.	Godišnje	Jedinstveni upravni odjel